

НАША ДОРОГА NASHA DOROGA

PM40007760

літо/summer 2(33)/2009

**Little
Miracles**

**ГЕТЬМАН
ІВАН
МАЗЕПА**

**Переможці
КОНКУРСУ!**

**ART CONTEST
Winners!**

На жаль, НД не знає автора фото.
Будемо вдячні за подальші інформації.

"A house without a
rushnyk is not a home."

— Ukrainian proverb

Святкуємо 65-ліття Вишиттям рушника ЛУКЖК

Надя Цинцар

Крайова голова Люба Ковальчик подала думку вишити рушник нашої організації з нагоди 65-ліття існування. Елсі Кавулич, культурно-освітній референт, звернулася до мене як до куратора музею ЛУКЖК за допомогою. Мені сподобалася ця думка.

В нашому народі було повір'я, що від рушника залежало щастя сім'ї. Нитка і голка мають магичну силу, вони є символом міцності, вони скріплюють родину. Наші люди, коли виїздили на еміграцію, брали зі собою вишивані речі, бо розуміли, що без них життя неповноцінне. Також рушник є нашою давньою традицією і служить для звеличання ікон.

Покровителькою ЛУКЖК є Пресвята Богородиця. Про давність, святість і значення рушника вказано на картках з Богородицею, що їх видала ЛУКЖК для відзначення 100-ліття українського поселення в Канаді — 'Оранта', Богородиця зі Собору Святої Софії в Києві, XI ст., за поясом рушничок — символ непорочності. Друга картка з іконою для відзначення 75-ліття Голодомору в Україні, де Богоматір тримає в руці той самий рушничок 'зі сльозами'.

Взявши все це до уваги та переглянувши масу вірців та літератури, я запроєктувала рушник. В орнаментатії рушника представлено наше коріння, нашу сучасність і наше майбутнє, так що рушник ЛУКЖК має зміст і історію. Членки ЛУКЖК будуть вишивати і рушник стане власним рукотвором членок ЛУКЖК.

The 65th Anniversary Traditional Ceremonial Cloth: Rushnyk

By Nadia Cyncar

UCWLC Rushnyk consists of a white cloth of two pieces—two wings 3 metres long and 50" wide. The two wings represent our members from Canada's east and west. One half of the rushnyk, along its end, will be embroidered by UCWLC members in the Winnipeg Archeparchy and Toronto Eparchy, the other by UCWLC members of the Western Eparchies—Saskatoon, Edmonton and New Westminster.

There are five bands with traditional designs on each wing representing the five UCWLC Eparchies. The two wings of the cloth will be joined with an embroidered UCWLC Emblem.

The patterns for the rushnyk were carefully considered. The traditional ornamentation of the rushnyk represents an imaginary "Tree of Life," which unifies the Past, the Present and the Future.

The first and second bands lead us to our roots—the Past. A design of bohynia Berehynia—the Goddess

Полотно на рушник подарувала почесна чл. М. Поренчук, Елсі Кавулич виконала краї рушника, а я частинно вишила всі взірці та взірці Берегині. Виготовлено два пакети з інструкціями і матеріалами до вишивання. Елсі відповідає за висилання пакетів до Єпархій.

Завданням є зберегти, скріпити і об'єднати членок на широких просторах Канади — “від моря до моря”, зміцнити почуття єдності у відданих праці.

Рушник як символ єдності стане особливим святковим відзначенням 65-ліття Ліги Українських Католицьких Жінок в Канаді в 2010 р.

Хай український традиційний рушник стане окрасою і оберегом нашої організації і буде невід'ємною частиною визначних святкувань ЛУКЖК.

Для наших предків земля була матір'ю-годувальницею, вона народжувала зерно, її обожнювали і зображували з піднятими руками як матір-захисницю.

Цим рушником закликаємо усіх членкинь до співпраці, голкою і ниткою духовно єднатися — покласти бодай один стібок на цей рушник. *Ж*

Protectress—a rushnyk design from the 19th century can be traced to our Trypillian culture. Berehynia is a symbol of Earth and Nature. With the acceptance of Christianity, the image of Berehynia with her arms upraised was transitioned into Orantam from the Greek word *ora*, to pray—the cult of the Virgin Mary, Mother of God. The Berehynia image as the Tree of Life is associated with life-giving. The design comes from Podillia area, the land of many Ukrainian immigrants to Canada.

The designs of bands three to five represent the Present. The fourth Band and the top motif ship/church is Bukovynian as the first immigrants to Canada were from Bukovyna. The top motif—an image of the ship/church—signifies a spiritual navigation of our organization into the Future.

UCWLC Rushnyk will signify our strength in unity of our members in Canada, from sea to sea. In embroidering it, we demonstrate that we preserve, promote and develop the Ukrainian heritage, language, traditions and arts as stated in our Constitution. *Ж*

Nadia Cyncar, HLM and Hetman Award recipient, is a longtime director of the UCWLC Museum, Edmonton.

Ukrainian Catholic Women's League of Canada National Executive

The Vera Buczynsky Ukrainian Studies Scholarship

The National UCWLC is offering one scholarship of \$500 to a person of Ukrainian Catholic descent who is planning to enroll in Ukrainian Studies at the post-secondary level. Applications are available from and should be submitted to

The Vera Buczynsky Ukrainian Studies Scholarship Committee

Barbara Olynyk, Chair
3457 Hillview Cres.
Edmonton, AB T6L 2C9

The Mary Dyma Religious Studies Scholarship

The National UCWLC is offering one scholarship of \$1000 to a lay woman of Ukrainian Catholic descent who is planning to enroll in Religious Studies at the graduate level. Applications are available from and should be submitted to

The Mary Dyma Religious Studies Scholarship Committee

Barbara Olynyk, Chair
3457 Hillview Cres.
Edmonton, AB T6L 2C9

Deadline for receipt of complete applications is October 1

Наша Дорога

XXXIX – 2(33)/2009

**Nasha
Doroha**

Квартальний журнал Ліги Українських
Католицьких Жінок Канади

Quarterly publication of the Ukrainian Catholic
Women's League of Canada

La Journal de la Ligue des Femmes
Catholiques Ukrainiennes du Canada

National Executive mailing address:

Luba Kowalchuk, President
15317 131 St NW, Edmonton, AB T6V 1B5
Phone: 780-478-7683
lembergm@shaw.ca

We welcome letters and contributions. Вітаємо
співучасть. Просимо пересилати листи, листи
до редакції. Please send to:

РЕДАКТОР/EDITOR

ОКСАНА БАШУК ГЕПБУРН

OKSANA BASHUK HEPBURN

1360 ch. d'Aylmer Rd, Gatineau, QC J9H 7L3

Phone: 613-769-5996

oksana@sympatico.ca

ТЕХНІЧНА ОБРОБКА/TECHNICAL PRODUCTION

Igor Kodak • Ihor Kodak

234 Cochlin Cres, Saskatoon, SK S7K 4T2

Phone: 306-934-7125 Fax: 306-242-5123

ikodak@sasktel.net

УКРАЇНОМОВНИЙ КОРЕКТОР/

UKRAINIAN LANGUAGE PROOFREADER

Люба Андріїва • Luba Andriyiv

МАРКЕТИНГ ТА АДМІНІСТРАЦІЯ/

MARKETING & ADMINISTRATION

Р. Нагнибіда • Rosemarie Nahnybida

20 Greystone Cres, Sherwood Park, AB T8A 3E4

Phone: 780-467-4710

uscjulian@telus.net

Петруся Дець • Patrice Detz

110 Toronto St, Regina, SK S4R 1L7

Phone: 306-543-1740 Fax: 306-924-5961

pnnetz@sasktel.net

Висловлені погляди не конечно відповідають
Редакції. Матеріали не повертаються. Opinions of
authors are not necessarily those of the Editorial
Board. Material will not be returned.

People in photographs are identified left to right.

Copyright © UCWLC. All rights reserved.

PUBLICATIONS MAIL

AGREEMENT NO. 40007760

RETURN UNDELIVERABLE CANADIAN

ADDRESSES TO NASHA DOROHA

110 TORONTO ST REGINA SK S4R 1L7

ISBN 1-894022-75-0

PRINTWEST

Printed by PrintWest Communications

1150 8th Avenue, Regina, SK S4R 1C9

Phone: 306-525-2304 Fax: 306-757-2439

Верхня обкладинка / Front cover

Бабина хустка/Бабина гуска, Ніна Кравець.
Baba's Khustka/Baba's Huska by Nina Krawec.

Задня обкладинка / Back cover

Свято Івана Купала, Адам Вархола.
Ivana Kupala by Adam Warchola.

Vitajemo! Congratulations!

2-й КОНКУРС ЛУКЖК ДІТЯЧОГО МИСТЕЦТВА ✧ 2ND UCWLC CHILDREN'S ART CONTEST WINNERS

\$100 1ST PRIZE WINNER

✧ 1-ША НАГОРОДА

Nina Krawec, Edmonton

✧ Ніна Кравець, Едмонтон

Nina, 11, is in Grade 6, Ukrainian Bilingual Program. A member of Plast, she also loves to play hockey in the Girls League. She is very good in math and science but, like all children, her favourite "subject" is recess. Nina was not sure whether she was to create a "khustka" or a "huska". She did both.

\$50 2ND PRIZE WINNER

✧ 2-ГА НАГОРОДА

Adam Warchola, Edmonton

✧ Адам Вархола, Едмонтон

Адам, 11, в 6 двомовному класі св. Мартина, також відвідує Рідну школу і Пласт та грає на фортепіано. "Я вибрав тему Івана Купала, бо дуже люблю це свято." А нагорода піде на університет.

НД дякує всім учасникам та їхнім родичам. ✧
A thank-you to all participants and their parents from ND. — Ed.

Зміст ✧ Contents

6 Letters ✧ Листи 7 Коротко ✧ Briefly

Спеціальні статті ✧ Special Features

3 The 65th Anniversary Traditional Ceremonial
Cloth: Rushnyk *Nadia Synkar* ✧ Святкуємо 65-ліття
вишиттям рушника ЛУКЖК *Надя Цинцар*

9 ND SPECIAL: Постать Гетьмана Івана Мазепи

19 По Україні ✧ In Ukraine

22 З України ✧ From Ukraine

23 Little Miracles in a Wee Parish With a Big Heart
Sylvia Lozynsky

Organizational Items ✧ Організаційні справи

26 UCWLC National Executive Plenary Conference
Helen Sirman

28 Від моря до моря ✧ From sea to sea

32 Eternal Peace ✧ Вічна пам'ять

На кінець ✧ Closing Features

34 Mothers & Children ✧ Мами і діти

36 Здоров'я жінок ✧ Women's Health

38 Last word ✧ Останнє слово

I picked up the spring ND edition at our Branch meeting last night. The hour was late and I was tired, but I kept on reading well past midnight before I put it down.

Congratulations on yet another excellent issue! The articles are topical, interesting and thought-provoking. What a moving, poignant memoir about her beautiful mother is "The Two of Us" by **Kvitka Kozak**. Little **Nina Krawec** must be a very observant, poetic 10-year-old to write such a sensitive poem "God's Theatre". I found "Aide-de-Camp to the Lieutenant Governor" very interesting. Your poem, "To My Mother" must have brought back many memories! And how I would love to see the 'host of golden daffodils' on the back cover! I could comment on many more articles... Yes—an excellent issue.

*Lillian Dzurman Yuryk,
St. Demetrius UCWLC Branch,
Toronto*

In reading your beautiful Spring 2009 ND I noticed the English Survey addresses itself to "**Canadians** of Ukrainian Descent". I assume this means people who became Canadian, i.e., immigrated to Canada and are therefore of Ukrainian descent. I imagine it could also mean people born in Canada with Ukrainian parents or some ancestors who came from Ukraine.

In the Ukrainian Survey the heading translated into English says "What does it mean to be a **Ukrainian** of Canadian Descent". That would imply that you were a Canadian first, i.e., born here but your ancestors came from Ukraine.

When I read both headings—both actually could mean the same thing—the focus of the English one is being Canadian and the focus of the Ukrainian Survey is being Ukrainian.

This is not a major concern but just a bit confusing for the two surveys to have different foci. I would like both to appear as the English one says: to be a Canadian of Ukrainian Descent, or transliterated, "*buty Kanadkoyu, Kanadijsem, Ukrajinskoho pokhodzenia.*" This would cover most of our membership.

I would also like to take this opportunity to express my delight at the format for ND. I have been reading it for over 30 years. Although involved in Ukrainian language teaching, I appreciate the need for allowing more English into the magazine. Many League members do not read Ukrainian but they appreciate reading a greater portion of the magazine and enjoy the interesting articles. Congratulations, you do a wonderful job, which is appreciated greatly by your readers!

*Mary Shurraw, UCWLC
St. Basil's Parish, St. James/
Winnipeg, Manitoba*

I enjoy reading ND as it has many interesting articles. I especially enjoyed reading the article on Ukrainians in Prince Edward Island by **Helen Prytulak**, spring issue. Although I was born and raised in the Maritimes (Sydney, Nova Scotia) and travelled throughout Prince Edward Island several times, I never knew that there were so many Ukrainians residing there.

Helen has done marvelous work in locating Ukrainians on the island. Perhaps you can entice her to write about Ukrainians in other parts of the Maritimes? Your readers will be pleased to learn that there are Ukrainians east of Montreal and have been there since 1989. Keep up the good work.

*Rt. Rev. John Tataryn,
Pastor*

We have noticed an error on page 35 Scholarship donations for 2008 in the spring ND. "In memory of Irena Sabat" should read **Irena Kozak**.

Our members enjoy reading ND, although they would like to see more Ukrainian.

*Mary Sabat, Sobor of the Holy
Protection, Toronto*

Our apologies. (Ed.)

I read the ND Spring 2009 issue for the first time after my friend passed it on to me to read.

On page 14 you included a review of the film *Lilja 4-ever* which was screened by the Pochaiv Maple Leaf Safe House Committee in Edmonton.

On behalf of the Committee a sincere thank you for publishing the article. It was most appreciated.

Pauline Lysak, Co-Chair

I just read the Easter copy of **ND** and was particularly interested in the book review about the book by Mr. Stec about priests who had been murdered by foreign occupants in Ukraine. While in Pere-myshl last summer, I came across this book in the Chytalnia Prosvita and have regretted not purchasing it. I have even written to the Prosvita, asking them to send me a copy. At the event for the Catholic University in Toronto I met

Mr. Stec's son and I have placed my order with him! It seems this article was in **ND** just for me! Thank you!

However, I have not been able to locate a copy of the article about the *UPA na Zakerzonni* film. Seems the copies are all gone. If there are spare copies anywhere, I'd love to have one.

*Marika Dubyk Wodoslawsky,
Toronto*

KOPOTKO ✧ BRIEFLY

● **First Ukrainian Greek Catholic Bishop Ordained Since Independence**

On 18 June, 2009, at the patriarchal Cathedral of Christ's Resurrection of the Ukrainian Greek Catholic Church (UGCC) in Kyiv, hieromonach of the Studite Order, Yosyf (Milian), was ordained an auxiliary bishop of the Kyivan Archeparchy of the UGCC. This was the first ordination of a bishop by the UGCC in the period of Ukrainian independence and the first such ordination since the forced liquidation of the union in the Russian Empire nearly 200 hundred years ago.

- The Vatican's "Dignitas Personae," an authoritative statement on reproductive science issued last winter, offers the positions of the Catholic Church on some of the most contentious issues in modern biological research, including stem cell research, designer babies, cloning, and

a host of techniques widely used to prevent pregnancy and to help infertile couples have children.

- The pro-Kremlin United Russia party, led by Prime Minister and former President Vladimir Putin, has submitted a bill to parliament that would make it a criminal offence to belittle Soviet history. Critics say the move is aimed to stop people from talking about the more unpleasant parts of the country's past. Many see the Soviet era as a reign of terror and its war efforts not as a liberation, but as the start of an occupation.
- By a decree of the Russian President, Dmitrii Medvediev, Metropolitan Lazar (Shvets) of Simferopol and Crimea was awarded with a high state award of Russia, the Order of Friendship on 9 June, 2009, in Yalta, reported the press service of the Russian Orthodox Church – Moscow Patriarchate.

Ukrainian Catholic Women's League of Canada **NATIONAL CONGRESS 2010**

"WOMEN IN THE CHURCH"

(Firm in Our Faith)

**Ramada Hotel
and Conference Centre
11834 Kingsway
Edmonton, Alberta**

**Monday, July 5 –
Thursday, July 8, 2010**

Start planning now to attend our 2010 Congress!

Come a few days early or stay a few extra days to explore and enjoy Alberta. Take the opportunity to visit family, enjoy Ukrainian culture in Alberta and experience our beautiful mountain resorts of Jasper and Banff.

**Ліга Українських
Католицьких Жінок Канади**

КРАЙОВИЙ З'ЇЗД 2010

"ЖІНКА У ЦЕРКВІ"
(Впевнені в Нашій Вірі)

**Рамада Готель і
Конференційний Центр
11834 Kingsway
Едмонтон, Альберта**

Від 5 – 8 липня 2010 р.

Приготовляйтеся до крайового з'їзду 2010 р.
Приїжджайте кілька днів скоріше або лишіться довше, щоб стрінутися з родиною і приятелями та пізнати нашу українську культуру в Альберті.

The author is tortured by the gentle nature of Ukrainians who allow those who killed and persecuted them to now run Ukraine and complain, to boot, about the "bad attitude" of Ukrainians. A dark, must-read piece.

Євген ДУДАР

Українці мої, українці...

Боже! Боже! Боже! Які ми демократи! Які ми гуманісти! Які ми людолоби! Які ми філантропи!..

Це ж який інший народ зміг би, тікаючи з палаючої тюрми, винести на своїй покатованій спині тих, хто його в цю тюрму заганяв, тих, хто його у цій тюрмі неволив, тих, хто його у цій тюрмі катував? Лише ми, українці, здатні на таку суперфілантропію.

І ми не лише винесли. Ми занесли усіх цих шубравців до своєї хати, впустили їх у найкращі світлиці, виділили їм найкращі місця. Годуємо, поїмо, розважаємо, пошановуємо їхні «подвиги», глаголимо з ними лише на «общепонятном», бо, не дай Боже, не так «поймут». І в головах наших, демократичних, лише одна думка, і в душах наших, гуманних, лише один трепет — хоча б не образити.

Ну, плюне нам, по-хамськи, у вічі — обітремося. Чей же не вдарив.

Ну, вліпить знічев'я по шиї, — почухаємося. Чей же не вбив.

Ну, придушать одного-двох у куточку — поспівчуваємо. Чей же не всіх.

Ну, виповзуть кровавими колонами на вулиці, слинявими пиками на екрани телевізорів, брудними опусами на шпальти бульварних листків. Оплюють нашу історію, наші святині,

нас із вами. Знову поспівчуваємо: чей же хворі. Та й не будемо ми їх розстрілювати, як вони нас. Не дикуни ж ми, щоб зуба за зуба, око за око. У центрі Європи живемо. Християнську мудрість сповідуємо: «Коли хтось у тебе каменем, ти в нього — хлібом...» І уступаємо помаленько зі світлиці у сіни. Щоб п'яним шубравцям очі не муляти, своєю мовою їх не дразнити...

Сидимо у сінях. Тішимося, що на волі. Що маємо власну хату. Що жили у тій хаті наші славні предки, а ми їх достойні нащадки. І тримаємо напоготові відра з водою. Бо із світлиці пахне смаленим. П'яні шубравці із вогнем граються. На всі заставки репетують, що з нами їм наша хата не подобається. Що ми «бандіти» і нас «нада под суд». Що ми, вічно катовані і визискувані ними, ще маємо перед ними за щось там вибачатися...

Та будь-який інший народ показав би цим поганцям на двері. І виставив би далеко-далеко...

Але ми не такі. Ми, якщо треба, то і сіни їм уступимо. Самі ж переберемося у сарайчик, або ж під повітку. Усе ж таки на своєму рідному подвір'ї, під рідним небом... Бо ми демократи, ми гуманісти... Ми суперфілантропи...

Боже! Боже! Боже!

Прости мені, мати-Україно! Я гордий з того, що є маленьким

сином твого великого народу. Але інколи мені так важко! Інколи мені так хочеться стати великим сином маленького чеченського народу!..

Прости мені, Господи! Я тішуся, що Ти сотворив еси мене християнином. Але інколи мені так хочеться стати мусульманином. Не для того, щоб «око за око і зуба за зуба». А для того, щоб гідно і достойно дати по зубах будь-якому зайді, що у моїй хаті своїм хамством нагло і безкарно витоптує мою душу.

* * *

Чуєш, брате мій, як перелютне, зальютне, огніжджене на нашій землі чорне птаство картавить над нашою долею? То ми сякі, то ми такі, а то ми зовсім нікудишні. Ні, не здатні свою державу мати. Ні, не можемо самі собою керувати.

Завжди щось комусь винні, завжди у «вічному боргу» перед «визволителями». Перед кимось маємо просити прощення. Перед кимось за щось маємо каятися.

А хто буде каятися перед нами!? За те, що вся Україна упродовж століть для українців була Бабиным Яром? За те, що винищили удвічі більше нашого народу, ніж маємо зараз? За те, що висмоктали з нашого люду і кров, і піт. **Д**

Дзвін № 7, 2003 р., Львів

З нагоди 300-літньої річниці битви під Полтавою, НД висвітлює, хоча мінімально, колосальну постать Гетьмана Івана Мазепи.

This year marks the 300th anniversary of the battle of Poltava, where Hetman Ivan Mazepa and Charles XII of Sweden were defeated by Russia's Peter I. ND is offering readers an extended view of the history and treatment of a noble Ukrainian political genius maligned for some 300 years by Russia. Mazepa's contribution to Ukrainian political thought and cultural development is unsurpassed.

**“ Я кличу всемогутнього Бога в свідки
і заприсягаю, що не ради високих почестей,
не для багатства або яких інших цілей,
а для вас усіх, що єсте під моїм урядом,
... хочу я за поміччю Бога так чинити,
щоб ви з жінками вашими і рідний край
не загинули ні під москалями, ні під шведами.**

Тріумф і драма Івана Мазепи

Гетьман Іван Мазепа увійшов в історію як один із найвидатніших політичних діячів України, на долю якого випали надзвичайно тяжкі випробування. Поставлений на чолі Гетьманщини одразу після «Руїни», коли було знищено майже всі політичні й культурні здобутки українського народу, Мазепа мусив бути хитрим і гнучким, лукавим і скритним у своїх діяннях і помислах.

Іван Степанович Мазепа-Коледінський народився на Київщині, поблизу Білої Церкви, у шляхетній українській родині. Його батько служив у Богдана Хмельницького. Майбутній гетьман навчався у школі Київського братства, згодом — у Києво-

Могилянському колегіумі та єзуїтському колегіумі в Полоцьку. Крім того, він вивчав військову справу в Голландії, був також у Німеччині, Франції, Італії. Після повернення з-за кордону виконував важливі дипломатичні доручення польського короля. У 1663 р. несподівано залишив королівську службу й повернувся на рідну землю. Спочатку перебував при дворі гетьмана Петра Дорошенка, згодом — Івана Самойловича, якого звинуватили у провалі походу князя Голіцина у Крим і заарештували. Натомість гетьманом Лівобережної України обрали І. Мазепу.

Отже, найвища влада перейшла до рук зрілого і високоосвіченого політика, в якому

гармонійно поєднувалися неординарний розум, воля і почуття і який усі свої помисли присвятив великій справі — збереженню автономії України, а згодом — розбудові Української держави.

Всі, хто зустрічався з гетьманом, відзначали високий рівень його освіченості й інтелекту. Він чи не єдиний із тодішніх володарів, хто знав майже всі європейські мови — польську, німецьку, французьку, італійську, татарську, латину. Крім того, гетьман мав неабиякий літературний талант, писав вірші.

Історики, аналізуючи добу Мазепи, зійшлися на одному: найхарактернішою рисою вдачі Мазепи-державника було мислєцтво політики. →

Узявши до рук булаву, Іван Мазепа потаємно розробляв і виношував план про повернення незалежності України — як від Росії, так і від Польщі. І ось настав, здавалося б, сприятливий момент. Шведський король Карл XII пішов війною на Петра I. Український гетьман вирішив скористатися цією нагодою і скинути з рідної землі важку руку північного сусіда. Про свої наміри він розповідає генеральному писареві Пилипові Орлику, присягаючи на Євангелії: «Я кличу всемогутнього Бога в свідки і заприсягаю, що не ради високих почестей, не для багатства або яких інших цілей, а для вас усіх, що єсте під моїм урядом, задля жінок і дітей ваших, для добра матері нашої, бідної України, для користі всього народу українського, для піднесення його прав і вольностей — хочу я за поміччю Бога так чинити, щоб ви з жінками вашими і рідний край не загинули ні під москалями, ні під шведами. Коли ж я це роблю задля яких-небудь приватних інтересів, то нехай побере мене душею і тілом Бог, в Тройці Святій Єдиній, і безневинно понесених муках Христових...».

На жаль, історія розпорядилася по-іншому. Карл XII програв битву. Задумане здійснити не вдалося. Після Полтавської битви 1708 р. шведи відступили в Молдавію, що перебувала під владою Туреччини. Розлючений,

оскаженілий Петро I пообіцяв туркам за голову Мазепи величезну суму — 300 000 талерів! Проте повага і шана до українського гетьмана були такими великими, що турецький султан з огидою відкинув бридку пропозицію.

Іван Мазепа помер 3 вересня 1709 р. у селі Варниці, що поблизу Бендер. Його тіло у присутності шведського короля було поховане у старовинному монастирі святого Георгія, розташованому на березі Дунаю, поблизу Галаца, а потім перевезене до Ясс.

Останніми словами українського патріота були: «Без надії сподіваюся».

У своєму прощальному слові Пилип Орлик проникливо сказав: «Ім'я славетного гетьмана Івана Мазепи вічно житиме безсмертною славою в пам'яті нашого народу, бо він хотів дати йому змогу розвинути у повній свободі всі його безмежні можливості. Нехай ні військо, ні народ не втратять надії! Наша справа справедлива, а справедлива справа врешті завжди перемагає».

Амбіційні царські сатрапи називали його «зрадником», «кивоприсяжником», «Юдою». «Так,— пише відомий український історик і літературознавець Ілько Борщак,— він був зрадником зі зрадливими царями, що з перших днів Переяслава зраджували Україну.

Кривоприсяжник? Так, але кривоприсяжник із кривоприсяжними царями, що присягали «заховати пункти Богдана Хмельницького». Юда? Так, але Юда з Юдами, що продавали за тридцять срібників українські землі у Вільні, Андрусові, Москві, Бахчисараї, Царгороді й навіть у Відні та Лондоні! Проте ніколи Іван Степанович Мазепа не був ані зрадником, ані кривоприсяжником, ані Юдою супроти України, до якої був сповнений святої любові».

Усе своє життя — у періоди злетів і падінь, у дні радощів і смутку — він плекав найзаповітнішу мрію, яку сформулював і обнародував на весь світ Вольтер: «Україна завжди прагнула бути вільною». *Д*

Історичний Календар, Київ, 1995 р.

Grandmothers are

- ♥ moms with lots of frosting
  - ♥ just “antique” little girls
  - ♥ God’s way for compensating us for growing old
  - ♥ short on criticism and long on love
  - ♥ old on the outside and young on the inside
- and
- ♥ Grandmothers hold our tiny hands for just a little while, but our hearts forever

With thanks to Helen Sirman

Чия відвага, того й перемога.

То не козак, що отаманом не думає бути.

З фольклорної скарбниці

Visiting Ukraine, especially Kyiv, one is surrounded by Hetman Mazepa's influence and generosity. His donations to churches, cultural and academic landmarks are everywhere, including the wall around Pechers'ka Lavra and the restoration of St. Sophia. He even donated to the building of religious structures in the Holy Land, then Palestine. Here is a partial list of his gifts.

*... Не могла старшина підрахувати
побожних пожертв ясновельможного...*

1709 року, відразу по смерті Івана Мазепи, між його небожем по сестрі Станіславом Войнаровським і козацькою старшиною виникла суперечка за гетьманський спадок. Для її вирішення король Карл XII створив комісію, яка кілька днів розбирала цю справу. Вивчаючи латинські акти цієї комісії в науковій робітні Бібліотеки Осолінеуму, відомий дослідник Михайло Возняк натрапив на документ, надзвичайно цікавий з точки зору меценатської діяльності гетьмана Івана Мазепи. В ньому зазначено точні видатки та пожертви на різні благодійні цілі.

„Промовчуємо багато побожних і милостинних учинків згаданого гетьмана, не можемо того одного поминути мовчанкою, що він саме перед теперішнім повстанням — уже другий рік минає — вислав до Гробу Спасителя на гору Синай, на св. гору Афон і до інших св. місць Палестини тридцять тисяч дукатів...”

„Він розкинув і видав щедрою рукою у побожному намірі на будову багатьох церков і монастирів, на милостині, на позолочення бані Печерської церкви й на відбудову її монастиря св. Сави в Палестині.”

„...Після того Войнаровський предложив виказ грошей, що були в Будинцях, який не зберігся, ... старшина ось такий виказ особистих видатків Мазепи, що зберігся в її пам'яті від дванадцятьох років.”

▲ Кієво-Печерська Лавра. Софіївський Собор ►

**ІНД подає лиш кілька
прикладів Мазепи щедрості...**

- позолочення бані ПЕЧЕРСЬКОЇ ЛАВРИ УСПЕНСЬКОЇ великої ЦЕРКВИ, 20.500 дук[атів];
- мур довкола ПЕЧЕРСЬКОГО МОНАСТИРЯ і ЦЕРКОВ тощо, мільйон;
- позолочення бані митрополичого СОФІЙСЬКОГО СОБОРУ в КИСВІ 5.000 дук[атів], золота чаша для нього 500 дук[атів], віднова його 50.000 зол [отих];
- церква КИЇВСЬКОЇ [МОГИЛЯНСЬКОЇ] КОЛЕГІЇ з ГІМНАЗІЯМИ й ін. більше ніж 200.000 зол[отих];
- соборна церква св. МИКОЛИ КИЇВСЬКОГО з МОНАСТИРЕМ тощо більше ніж 100.000 зол[отих];
- віднова [соборної] ЦЕРКВИ МОНАСТИРЯ св. КИРИЛА за КИЄВОМ більше ніж 10.000 зол[отих];
- монастирі БАХМАЦЬКИЙ, КАМЕНСЬКИЙ [УСПЕНСЬКИЙ], ЛЮБЕЦЬКИЙ [АНТОНІЇВ], ДУМНИЦЬКИЙ [РІЗДВА БОГОРОДИЦІ] з ЦЕРКВАМИ тощо невідомо скільки;
- віднова [БОРИСОГЛІБСЬКОГО] катедрального МОНАСТИРЯ в ЧЕРНІГОВІ 10.000 зол[отих] 2

Пам'ятки України, грудень 1991 р.

Bohdan Lepky's historical prose epic *Mazepa*: lessons from history for today (excerpts)

By Ihor Siundiukov

The distinguished Ukrainian writer Bohdan Lepky (1872-1941) was consigned to obscurity under the Soviet totalitarian regime. The primary reason was the system of values that was advocated and expounded by this highly talented man of letters. A native of Krehulets, Ternopil oblast, Lepky placed Ukraine's independence, unity, and freedom above everything. His system of values was incompatible with the ideology of the Stalin-Brezhnev empire, which claimed to promote the noble ideal of the "friendship of peoples" but in reality subjected all the nations of the "unbreakable Union" to the merciless pressure of Russification

and dumped them into one melting pot in order to create a unique and unprecedented community of people—"one Soviet nation."

It must have been from his father that Bohdan heard the story of Ivan Mazepa and his extraordinary, tragic life. In the mid-1920s, the talented writer began working on his historical epic about Mazepa and the fate of the Ukrainian people. By that time, Lepky had experienced the bloody atrocities of the First World War and witnessed the penury, starvation, and sufferings of ordinary Ukrainians whose freedom and life had turned out to be small change in the ambitious political games played by

Ukraine's neighbours—Russia (later the USSR), Austro-Hungary, Poland, and Germany.

Lepky's *Mazepa* consists of five novels: *Motria* (1926), *Ne vbyvai* (Do Not Kill, 1926), *Baturyn* (1927), *Poltava* (1928-29), and *Z-pid Poltavy do Bender* (From [the Battle of] Poltava to Bendery, published posthumously in 1955 in the USA, after which the entire prose epic finally appeared in New York under the general title *Mazepa*). Lepky's historical epic remains the pinnacle of Ukrainian literary Mazepiana. Looking just at one factor, length, Lepky's *Mazepa* surpasses such masterpieces of world literature as *The Forsythe Saga*, *And Quiet Flows the Don*, and *Les Thibault*, all of which were published or written at around the same time.

Even more important is the topic itself. The Mazepa era was a complex, painful, and "politically sensitive" topic even two centuries later, but it attracted Lepky like a magnet.

In 1911 Lepky had written a cycle of poems entitled *Baturynski ruiny* (The Ruins of Baturyn) whose leitmotif was bitter and painful reflections of the terrible lot that had befallen Mazepa's glorious residence. In November 1708 Prince Menshikov's frenzied hordes gained access to the fortified city with the help of Ivan Nis, one of the most hideous traitors in Ukrainian history, and killed everyone—women, old people, and children. They burned, plundered, and wreaked total death and destruction.

Serhii Yakutovych's Illustration to Bohdan Lepky's *Mazepa*

Lepky's poem begins with a rousing call to raise the old hetman's house from "ruin and decay" ("We shall move the broken statues; Marble walls will be rebuilt; And it will sparkle, it will shine; As it did in the good old time.")

The thread running through this cycle of poems is the ruins of Baturyn as a symbol of Ukraine's bondage. Remember: these stanzas were written in 1911. The First World War, the tragic defeat of the 1918-21 Ukrainian national revolution, and the annexation of Galicia and Volyn by Pilsudski-ruled Poland, which was followed by an aggressive Polonization campaign, were the images evoked in the mind's eye of the author, urging him toward a broader, epic reflection of the most fundamental causes behind the national catastrophes that had beset Ukraine. It is no wonder, then, that Lepky's attention was once again riveted to the symbolic and definite figure of Mazepa, the national leader who, more than others, embodied the overwhelming strivings of the Ukrainian nation for its spiritual awakening and political freedom.

In this (the author's) narrative "Mazepa lives and serves one goal—to release Ukraine from the imperial yoke of Muscovy." He is utterly believable when, at the beginning of the first novel, he addresses the Cossack colonels and officers, his closest aides: "I shall not exchange either Ukraine

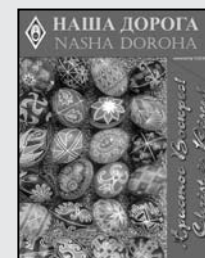
or you, my faithful comrades, for the title of a prince (*offered by Peter I—Ed.*). I would rather put my mace into other, perhaps younger and stronger, hands and become a monk, like my mother who entered a religious order, than strike such a wretched and disgraceful deal."

In reply to the question from Colonel Danylo Apostol, "What do they [Peter I and his associates] want?" Mazepa offers a crystal-clear explanation: "What do they want? They want a lot. You see, we have fertile land, the sun shines stronger here, and the rivers flow into the Black Sea. And what rivers! How precious is the Dniro alone! You heard the tsar say that he would smash the Dniro rapids. Why, I ask you? To take his ships from the Baltic Sea to the Dardanelles and farther so that, like bees bring honey to the beehive, they can bring goods from every part of the world to his cold and poor capital. It is not advantageous and even quite unsafe for the tsar to do this as long as we have at least some vestiges of our freedom guaranteed by the Pereiaslav Articles on which the Muscovite tsars take oaths, placing their hands on the Holy Gospel and kissing the holy cross. So, you see, they need gradually and almost imperceptibly to extirpate all the hetman and Cossack officers, abolish the rights and privileges of cities, install his voievodas and governors everywhere, and dispatch garrisons of

soldiers here, to the misfortune of our people. And if the people are not willing enough to submit and carry all these burdens and suffer scorn, he will exile them beyond the Volga River region and replace them here in Ukraine with his own people—this is what they want, gentlemen!"

It would be difficult to formulate the essence of Moscow's imperialist policy more precisely. It is no surprise, then, that the Bolsheviks' criticism of Lepky's epic was marked by fierce hatred. During the Stalin period, in 1936, the literary critic Volodymyr Derzhavin wrote the following about *Mazepa*: "Lepky's trilogy is a complete historical falsification and hand-picked collection of fascist notions and ideas clumsily masked by objective historical analysis. Peering through this analysis is the face of a class enemy—a western Ukrainian fascist!" To the communists of the Stalin school everything that was national was fascist. **Д**

Ihor Siundiukov writes for The Day, Ukraine's highest circulation daily, Kyiv, 2 October 2007.

**Did you buy a gift
subscription or two of
NASHA DOROHA
for your favourite people?
For their birthday
or anniversary?
Please see page 31.**

Deadline for fall issue submissions

• НАША ДОРОГА • 20.VIII.2009

Річонець дописів на осінній номер

**Anathema means excommunication from the church.
Why was Hetman Mazepa banished and by whom?
Archbishop Sofronii (Dmytruk) of Cherkasy and Kaniv of the
Ukrainian Orthodox Church – Moscow Patriarchate explains.**

The Annulment of the Anathema of Hetman Mazepa

Archbishop Sofronii (Dmytruk)

I cannot remain silent in the situation which has arisen around the question about the annulment of the anathema of Hetman Ivan Mazepa. In my opinion, this phenomenon (and by the size of the societal and polemic resonance this is a socially significant phenomenon), as if in a mirror, reflected the surge of infatuation, which we observe also around other figures and events in Ukrainian history.

...in our church (and not only church) circles there is a fear of things Ukrainian. We lack the feeling of our own dignity, adequate assessment of ourselves, of our people, which during all of our history suffered so much that it is even hard to imagine. We don't even want to think about why it was like that and not different? Why are we how we are today? We should realize and reevaluate our past, only then will there be an understanding of why our nation that lives on such a rich land has a historical past so full of suffering and distress.

I personally bow before Hetman Ivan Mazepa, and regard him one of the most significant figures in Ukraine's history. And, first before making a row around the anathema, we should ask ourselves the following questions: who is the author of this anathema? Whom did it concern? The

anathema was pronounced not on a person, a state activist, a prominent patron and commander, but on a man of straw. This man of straw, which was supposed to depict Mazepa, was carried down all the streets of Krolevets, shamed, spit on—all in attempt to humiliate the hetman.

And who was the initiator of the pronouncement of the anathema? Tsar Petro I, a person who gave the orders to kill and destroy the entire population of the city Baturyn. And this was almost 23 thousand people. So does a person so savagely cruel, a criminal, have the right to impose anathema even on an average person? And here we talk about Mazepa—a statesman who strove to achieve for his people, his Motherland, a better, dignified fate. The anathema is imposed on a man whose sister received a monastic hair-cut and served in an Orthodox monastery, and whose mother Maria Mahdalyna was the Mother Superior

Mazepa's Coat of Arms

perior of the Floro-Voznesenskyj Monastery in Kyiv.

This is a person, whom without the great epoch in history of Ukrainian culture and architecture—Ukrainian Baroque—would not have been possible; a person whose 22-year administration prompted cities such as Chernihiv, Kyiv, Poltava, Baturyn, and Chyhyryn to flourish and change for the better. What is there to talk about Ukraine if even in the stronghold of Russian Orthodoxy—the Trinity Lavra of St. Sergius—a gated church was built in the style of “Mazepa” baroque!

In the period of Ivan Mazepa's rule reforms were brought into practice that changed the face of the Hetmanate and brought Ukraine closer to the time's European states. We can confirm that Ivan Mazepa himself developed drafts of the first Ukrainian constitutions, which is mentioned in documents of Petro I, Muscovite Voyevod, and in Ivan Skoropadskyj's correspondences.

It is also worth mentioning the blossom in printing, municipal culture, and even the fact that the basis of the “skrypnykivskyj” orthography of the 20s of last century is taken from Ukrainian business and colloquial language that was used in the times of Ivan Mazepa's Hetmanate.

“I personally bow before Hetman Ivan Mazepa, and regard him one of the most significant figures in Ukraine's history.”

Thus, I can boldly affirm that Ivan Mazepa is a person whose meaning of life was to bring his people out of slavery and implant dignity and self-respect so that we weren't called "bydlos" and "khokhols." This person is not a traitor; this is our Ukrainian Moses who wanted to carry Ukrainians out of captivity no less horrible than Egyptian captivity was for the Hebrews.

I cannot refrain from mentioning that the celebrated hetman

“... this is our Ukrainian Moses who wanted to carry Ukrainians out of captivity no less horrible than Egyptian captivity was for the Hebrews.

of Ukrainian lands is buried in Romania, where they do not dishonor

his memory, do not belittle his name, but on the contrary—as-siduously look over the place of his burial and respect him as a prominent person who served his own people, his native land. Thus, we must for ourselves understand who are our heroes, victors and statesmen, of whom we can be proud, who we must not forget. When we understand this then we can realize and protect our own national identity. D

RUIS.com, 28.V.2009

Russia's battle for the hearts and minds of Ukrainians continues today as it did in previous eras. ND looks at a recent movie designed to “Russify” Ukraine and return it to “mother” Russia.

A Cossack Leader, Claimed by Russia and Ukraine, Rides Into a Cultural Battle (excerpts)

By Ellen Barry

Taras Bulba, the 15th-century Cossack immortalized in Nikolai Gogol's novel by that name, (is) a lush \$20 million film adaptation of the book (that) was rolled out at a jam-packed premiere in Moscow on April 1, complete with rows of faux Cossacks on horseback. Vladimir V. Bortko's movie, financed in part by the Russian Ministry of Culture, is a work of sword-rattling patriotism that moved some viewers in Moscow to tears.

It is also a salvo in a culture war between Russia and Ukraine's Western-leaning leadership. The film's heroes are Ukrainian

Cossacks, but they fight an enemy from the West and reserve their dying words for “the Orthodox Russian land.”

Mr. Bortko aimed to show that “there is no separate Ukraine,” as he put it in an interview, and that “the Russian people are one.” Filming out of the premiere, audience members said they hoped it would increase pro-Russian feeling in Ukraine.

The tension between Russia and Ukraine, which grew during a winter standoff over natural gas payments, has now shifted to the cultural arena. Both countries

marked the 200th birthday of Gogol, who was born in Ukraine but wrote in Russian and is considered central to the Russian literary canon.

On April 1, Gogol's birthday, Prime Minister Vladimir V. Putin hailed him as “an outstanding Russian writer.” Meanwhile, at a ceremony at Gogol's birthplace, President Viktor A. Yushchenko of Ukraine declared him unambiguously Ukrainian.

“I think all the arguments about where he belongs are pointless and even humiliating to some extent,” Mr. Yushchenko said,

according to the Interfax-Ukraine news service. “He no doubt belongs in Ukraine. Gogol wrote in Russian, but he thought and felt in Ukrainian.”

Three days before the premiere, Ukrainian state television broadcast the first Ukrainian-language film adaptation, produced hastily on a budget of less than \$500,000.

At the heart of the film is great Russia. In the opening scene, Bulba, played by the extraordinary Ukrainian actor Bogdan Stupka, rallies his soldiers with a speech that was committed to memory by generations of Soviet schoolchildren: “No, brothers, to love as the Russian soul loves is to love not with the mind or anything else, but with all that God has given, all that is within you.”

Bad reviews began coming in from Kyiv, Ukraine’s capital, well before the film opened.

“Russian history is short of heroes, and they are borrowing others’,” sniped Oleg Tyagnibok, the leader of the nationalist Freedom Party. Writing for the Unian news agency, Ksenia Lesiv

asked, “Israelis and Palestinians—are they also one people?” And Volodymyr Voytenko, a prominent Ukrainian film critic, said long stretches of Mr. Bortko’s film “resemble leaflets for Putin.”

“It’s a very imperial film, that’s what I’d like to say,” said Mr. Voytenko, who founded the film journal Kino-Kolo. “Everything else follows from that fact.”

Top Ukrainian officials did not attend the opening in Kyiv on April 2. But viewers who emerged from the first showing said they found Mr. Bortko’s message of pan-Slavic unity deeply moving. Yulia Velichko, 20, a student, hesitated at the idea of rejoining the Russian fold, saying, “We fought so hard for our independence.” But her companion, Valery Skuratov, was convinced.

“We should join Russia,” he said. “We’re closer to them than we are to the Amerikozy.”

At the film premiere in Moscow’s Kinoteatr Oktyabr, which seats 3,000, the audience applauded at Bulba’s “Russian soul” speech, and then again when the Cossacks thundered through

western Ukraine, holding torches, to drive out the Poles. Among those who felt exaltation was an ultranationalist politician, Vladimir Zhirinovskiy.

“It’s better than a hundred books and a hundred lessons,” he told Vesti-TV after the premiere. “Everyone who sees the film will understand that Russians and Ukrainians are one people—and that the enemy is from the West.”

Mr. Bortko, in an interview, said the state-owned Rossiya television channel had commissioned him to make “Taras Bulba” because the conflict with Kyiv made it “politically topical.” He shrugged off the suggestion that Ukrainians might view the film as divisive, noting that he spent the first 30 years of his life in Ukraine.

“I just filmed Gogol. I didn’t make up a single phrase.”

The blockbuster opened at more than 600 theatres across Russia and Ukraine. *D*

David Stern contributed reporting from Kyiv, Ukraine. New York Times, April 2009

An Oldie but Goodie...

It is the month of August. A resort town sits next to the shores of a lake. It is raining, and the little town looks totally deserted. These are tough times: everybody is in debt, and everybody lives on credit.

Suddenly, a rich tourist comes to town. He enters the only hotel, lays a 100-dollar bill on the reception counter, and goes to inspect the rooms upstairs in order to pick one.

The hotel proprietor takes the 100-dollar bill and runs to pay his debt to the butcher.

The butcher takes the 100-dollar bill and runs to pay his debt to the pig raiser.

The pig raiser takes the 100-dollar bill and runs to pay his debt to the supplier of his feed and fuel.

The supplier of feed and fuel takes the 100-dollar bill and runs to pay his debt to the town’s doctor who treated his sick child.

The doctor immediately takes it to the hotel and pays off his debt for the birthday dinner for his wife.

The hotel proprietor then lays the 100-dollar bill back on the counter so that the rich tourist will not suspect anything.

When the rich tourist returns after inspecting the rooms, he takes his 100-dollar bill saying that he will not be staying after all, and leaves town.

No one earned anything. However, the whole town is now without debt, and looks to the future with a lot of optimism.

And that is how some governments are doing business today.

From the Internet. Thanks to Maria Nosyk.

In Ukraine the reaction to the film *Taras Bulba* has been harsh if not fast enough. Here are some excerpts from a roundtable of eminent Ukrainians following the film's viewing. Please note the proposed action plan.

Тарас Бульба: інформаційна диверсія проти України

кажуть члени круглого столу, скликаного в Києві для висловлення точки зору

ОЛЕКСАНДР МУРАТОВ – *кінорежисер*: Я Володимира Бортка поважаю, але після перегляду фільму можу сказати, що Володимир захотів вислужитися й тим самим підставив Гоголя. Хоча Гоголь був щирим російським монархістом, але зміни до першого варіанту твору «Тарас Бульба» зробив лише після... щедрої оплати від царя. В той самий час не можна примусити Бортка знімати фільм про Україну й для України. На жаль, власних патріотичних фільмів у нас в Україні не знімають».

ІГОР ЛОСЄВ – *доцент Києво-Могилянської академії*: У мене й інших українців, ще задовго до незалежності, шлях до України починався з Гоголя, бо в роздумах про гетьмана Мазепу Гоголь писав про свободолобиву Україну й українців.

Бортко є членом компартії Росії. Він продав себе й свою душу.

ТАРАС ЧУХЛІБ – *історик, доктор історичних наук*: В областях відбувається організований масовий перегляд фільму учнями шкіл.

Гоголь створив збірний образ України, українців й українських козаків... Зараз потрібно подавати на Бортка до суду за спотворення української історії. Бортко є позашлюбним сином Корнійчука, ображеним на Україну, і це відбилося на його творчості».

ЛЕОНІД ЧЕРЕВАТЕНКО – *кінокритик*: ... У нас немає української держави й немає її керівництва. Буде українська держава — буде українське кіно. Міністр культури Оксана Білозір оголосила громадський конкурс на сценарій фільму про Тараса Бульбу — три роки (тому) ...

Режисер Володимир Бортко, за його ж словами, є російським фашистом... Але... чому ми дали на показ фільм? Де наші українські фільми з нашим трактуванням українського життя й історії? Чому нам не дають гроші на власні фільми?

ТАРАС РОНДЗІСТІЙ – *заступник директора Центру Національного відродження ім. Степана Бандери*: Ідеологічна боротьба й протистояння між Україною й Росією загострилися й виплеснулися на екрани

кінотеатрів. Фільм є лише однією зі складових цього процесу.

ЗОЯ ЗАВГОРОДНЯ – *журналіст*: Перше, що кидається в очі, це те, що Російська влада підготувала фільм-інформаційну диверсію проти України. Чому цей фільм, який викривлює історію й розпалює міжнаціональну агресію, пустили в прокат?

СТЕПАН СЕМЕНЮК – *юрист, журналіст, політичний в'язень російських концтаборів*: Шкода, що з нами немає Ступки. Потрібно, щоби він почув думки людей про фільм і чому він зіграв роль Бульби в такому ганебному стилі. ... в США та більшості розвинутих країн світу кіноіндустрія є в руках приватних осіб. В Україні ніяк не можуть позбутися поганих звичок — опіки господаря, як це було за комуністичних часів. Потрібно вже організовувати й творити власноруч... заснувати громадську спілку, взяти кредит в банку й створити кіностудію, а далі знімати фільми й заробляти гроші. Тоді можна мати власний фільм, який буде відповіддю на антиукраїнську брехню, якою є фільм Бортка «Тарас Бульба». **Д**

Висновок Круглого столу

Ігор Лісодід, Ведучий, Київ

Художній фільм Володимира Бортка «Тарас Бульба» — це продукт російської пропаганди, який розрахований на неосвіченого глядача. Метою виготовлення такого фільму є:

- Розмивання національної ідентичності українців
- Чергова спроба перетворити українця Миколу Гоголя на російського письменника, а збірний образ українського козака Тараса Бульбу — захисника України — на «русского казачка»
- Спотворення української історії
- Створення сприятливого підґрунтя для подальшої експансії російської культури, історії, економіки, політики

З огляду на негативи, які несе для українців показ російського фільму «Тарас Бульба», учасники Круглого столу наголошують:

- Представникам вищої української влади бракує розуміння того, що протистояння з Москвою відбувається не лише в економічній, енергетичній сферах. Ведеться інформаційна війна, боротьба за національну ідентичність українців
- Бракує концепції відродження і розвитку української культури із належним їй фінансуванням, а відтак бракує державної політики, яка має спрямовувати державний ресурс, як інтелектуальний, так і фінансовий, на потреби захисту української нації та її культурно-історичної складової
- В українських акторів бракує національної свідомості (назвемо це синдромом національного імунodefіциту), які задля престижу і заробітків готові зніматися навіть у таких «агітпропах», маскуючи це потребою творчої самореалізації

Доречно згадати приклад актора і співака Вахтанга Кікабідзе, який відмовився і від російського ордена Дружби, і від гастролів у Росії після російської агресії на територію Грузії. ☞

Пропозиції учасників Круглого столу

- Силами влади або української громадськості створити концепцію відродження і розвитку української культури.
- Владі накреслити основи державної політики у сфері культури, яка дозволить використовувати державний ресурс відповідно до потреб української нації, в тому числі — створення умов для виготовлення якісної української кінопродукції.
- Недопущення фільмів до прокату, які викривляють українську історію і вносять розбрат в українське суспільство й відкривають шлях недружнім державам до експансії в Україну.
- Належна моральна оцінка українською громадськістю українських акторів, які беруть участь у антиукраїнських та антидержавних проектах. ☞

Візьміть участь у конкурсі художніх творів “300 років Мазепинства”

Посольство України в Канаді спільно з Лігою українців Канади запрошують усіх бажаючих взяти участь у Всеканадському конкурсі художніх творів української молоді в Канаді “300 років Мазепинства”.

Детальна інформація про конкурс розміщена на веб-сайтах <http://www.lucorg.com> та <http://www.ukremb.ca>.

All-Canadian Mazepa Art Competition

Embassy of Ukraine in Canada (EUC) and the League of Ukrainian Canadians (LUC) are pleased to invite Ukrainian Canadians to take part in an art competition designed to stimulate better understanding of Hetman Mazepa, who lay the foundation for Ukraine's independence movement.

For additional information please visit <http://www.lucorg.com> and on EUC's website <http://www.ukremb.ca> or email director@lucorg.com.

Неприступні Бережани

Ярослав Мариновський

Як з Бережан до Кадри

Пісня Українських Січових Стрілців (автор невідомий)

Як з Бережан до Кадри
Січовики манджали
То плакало серденько
Із горя із печалю.

То плакало серденько
В хорунжого Осипа
Як перед ним зникала
Та Золота Липа.

У СЕРЕДНЬОВІЧЧІ БЕРЕЖАНИ БУЛИ значним форпостом проти навал зі Сходу і прославилися на всю Європу потужними укріпленнями, які понад два століття не міг взяти жоден ворог. Бережанський замковий комплекс 1589 року витримав татарську облогу. Перші три десятиріччя XVII століття були насичені татарськими нападами, та відомості про захоплення замку відсутні. Тільки 1651 року козацькому війську під командуванням Максима Кривоноса вдалося захопити місто й замок. 1655 року козаки знову брали Бережани, але твердиню захопити не змогли. В грудні, шведські війська заволоділи замком, скориставшись замерзлими рукавами річки Золота Липа та боліт. 1672 року турки і татари спалили зборівський, золочівський та бучацький замки, але відступили перед бережанським. 1675 та 1676 року татарське військо Ібрагіма Шишмама двічі штурмує бережанські укріплення, захопивши перед тим навколишні, але перед замком у Бережанах воно постійно відступає.

Вже протягом другої половини XVIII століття комплекс

будівель Бережанського замку почав занепадати. З 1554 року в дворі будують костел Святої Трійці. 1619 року помирає Адам-Гіронім Сенявський, і його дружина прибудовує каплицю, в якій встановлює саркофаг покійного чоловіка, а згодом ще й саркофаги трьох синів. В другій половині XVII століття будують другу каплицю, яка нагадує італійські усипальниці. Тут довго зберігалися надгробки старшого покоління Сенявських — Миколая, Гіроніма, Яна та Ганни Сенявської. У роки радянського режиму деякі з надгробних пам'ятників — ці справжні витвори лапідарного мистецтва — знайшли викинутими на березі річки Золота Липа. Саркофаги, а також оздобу стелі каплиці належать авторству Яна Пфістера — одного з найвідоміших львівських скульпторів першої половини XVII століття. З 1627 до 1636 року він жив і працював у Бережанах, навіть мав тут власну майстерню.

У костелі були й інші унікальні речі, та перед війною багато з них було вивезено до Кракова, а деякі зараз зберігаються в Одеському замку.

Моці Івана Хрестителя

Особливу роль у історії Бережан відіграє церква Пресвятої Трійці. Перша згадка про неї 1626 роком, а 1748 року на цьому місці Август Чарторийський розпочав будівництво нової церкви, яке у 1768 році завершила княгиня Ізабела Любомирська. Внаслідок пожежі 1810 та 1830 років храм знову перебудовували. Відбудови тривали з другої половини XIX століття, тому на сьогодні церква немає свого первісного вигляду.

Церква Святої Трійці насамперед славетна мощами Івана Хрестителя, які вперше після Другої світової війни було тут виставлено 2001 року. Частина кістки руки, якою Іван Хреститель хрестив Ісуса в ріці Йордан, зберігається у позолоченій шкатулці з написом грецькими буквами візантійського періоду.

→

“ Частина кістки руки, якою Іван Хреститель хрестив Ісуса в ріці Йордан, зберігається у позолоченій шкатулці з написом грецькими буквами

Грецький письменник Теодор Дафнопат згадує про ці мощі. Святий євангеліст Лука переніс їх із Севастії, де вони спочивали біля гробу пророка Єлисея, до Антіохії. Звідти їх перенесли до Константинополя, а потім вони опинилися в руках волоського господаря Єремії Могили. 1673 року волоська господарева Пе-причайкова подарувала мощі бережанському шляхтичеві Сенявському до каплиці Бережанського замку. Нарешті князь Август Чарторийський 1715 року дарує мощі храмові Пресвятої Трійці, і єпископ Атаназій

Шептицький з участі кількох священиків і великої кількості вірних під залпи гармат і гаківниць переносить мощі Івана Хрестителя з костелу Сенявських до церкви Пресвятої Трійці в Бережанах. Тисячі побожних людей з найвіддаленіших країв поклонялися святій реліквії. Пережили мощі дві світові війни та безбожну владу. Після Другої світової війни вважали, що вони зникли безслідно. Лише три роки тому — 2000 року — мощі віднайдено знову. Їх було викрадено, тоді ж зникли деякі документи, печатки та діамантовий замок скриньки. Зараз мощі зберігають у Бережанах у церкві Пресвятої Трійці. У храмі також є унікальна чудотворна ікона Римської Божої Матері, яку подарував храму на початку XVIII століття Папа Римський.

Місто Богдана Лепкого

З Бережанами пов’язані життя й творчість багатьох видатних діячів української культури. Тут народилися, вчилися, працювали, гостювали, друкувалися або ще якось були пов’язані з містом Маркіян Шашкевич, Іван Франко, Богдан та Левко Лепкі, Осип Маковей, Остап Нижанківський, Соломія Крушельницька та Олена Кульчицька. Найтісніше з Бережанами пов’язана постать видатного галичанина Богдана Лепкого. Бережани були тим містом, яке спричинилося до його літературної кар’єри. Біограф Лепкого пише, що бережанська гімназія була прихистком талановитих хлопців, які приїжджали сюди з інших міст, де віяло іншим, більш урядовим духом.

Лепкому і гімназія, і Бережани як осередок культурного життя дали немало. В гімназії були український та польський хори, щороку влаштовували міцкевичівський, а згодом і шевченківський концерти. Час від часу навідувався сюди мандрівний театр “Руської бесіди”. Богдан мав змогу познайомитися в Бережанах зі Степаном Яковичем — батьком Леся Курбаса. Лепкий відвідував вистави в стайнях та будах, де змушені були грати актори, ставлячи популярні тоді “Настасю Чагрівну” Ільницького, “Запорожця за Дунаєм” Гулака-Артемовського, “Ой, не ходи, Грицю” Старицького.

Після закінчення Львівського університету 1895 року Лепкий знову повертається до Бережан, де в міській гімназії стає вчителем української та німецької мов і літератур. Знайоме культурно-мистецьке середовище і близь-

кість до батьківської оселі створювали сприятливий клімат для творчості. В Бережанах Богдан Лепкий пише свої найкращі вірші і оповідання.

Сьогодні Бережани є акуратним і затишним містечком, яке завдяки архітектурі та чудовій природі безумовно має великий потенціал як туристично-рекреаційна зона. Центр міста, особливо ринкова площа, чимось дуже нагадує Львів. Тут також у часи українського національного відродження в кінці 80-х — на початку 90-х була своя “клуба”, де політичні активісти багато дискутували щодо майбутнього шляху України. Відтоді серед жителів міста залишилися спогади про швейцара ресторану “Золота Липа”, який за свідченням бережанців мав найдовші вуса в Україні: вони сягали йому майже до колін. **Д**

ПОСТУП № 165 (1220),
вітворок 16 вересня 2003 р.

Богдан ЛЕПКИЙ

***

Набік життя, журбо дрібна!
Набік, марні тривоги!
Крізь темний бір до ясных зір
Прорубую дороги.

Гримить топір, валиться бір,
Тріщать гнилі колоди,
То там, то тут на шлях падуть
Останні перешкоди.

І стогне бір, як дикий звір,
Кінчить життя прокльоном,
А там вгорі грядущі дні
Дзвенять побіди дзвоном.

Який той спів будучих днів
Для мого вуха милий!
Який при нім недолі грім
Марний, смішний, безсилий.

Ти, гріме, бий! Ти, буре, вий!
Не знаю я тривоги.
Крізь горя бір у щастя двір
Прорубую дороги.

***

Джерело: “Із забуття —
в безсмертя!”

“ В Бережанах Богдан Лепкий пише свої найкращі вірші і оповідання.

Ukrainian Catholic Church Joins the Governing Board, Canadian Council of Churches

By Virginia Sharek

The Canadian Council of Churches, the largest ecumenical body in Canada representing 22 Christian denominations, admitted the Ukrainian Catholic Church of Canada (UCCC) to its Governing Board at its meeting this May in Ottawa.

A motion to accept UCCC as a member of the Governing Board was made by the Most Rev. Bishop Yuriy Kalistchuk, Ukrainian Orthodox Church of Canada, and seconded by the Most Rev. Ronald Fabbro, CSB, Roman Catholic Bishop of London. After the vote, Dr. Richard Schneider (Orthodox Church of America, OCA) said: "History is being made today!"

Archbishop Yuriy spoke about the significance of making the motion. He pointed to the 400 years of history of the Ukrainian Orthodox and Ukrainian Catholic churches and expressed optimism that it will be the churches in the Diaspora that will lead the way in healing the past misunderstandings and hurts. He spoke very positively about the recent joint Ukrainian bishop's conference in Florida. Newly elected Vice President, Rev. John Jillions (OCA), professor at Sheptytsky Institute, offered some further comments in regard to Catholic-Orthodox relations.

The Council, comprising officers and staff drawn from the whole diversity of traditions represented by the member

churches, met in Ottawa in order to engage with the government of Canada in the task of strengthening the presence of churches in public life. Rev. Dr. James Christie, outgoing President of the Council, commented that this is drawing on a long tradition of engagement in the public sphere and contributing to public dialogue on matters, which affect all people in Canada and the world today.

Before the May 13 Governing Board Meeting, the Commission on Justice and Peace hosted a *"Forum on Faith and a Sustainable Economy: Reflections on Hope and Transformation."* Attendees included Members of Parliament, the Senate and representatives from a broad range of Christian and other faiths, civil society and social justice organizations.

On May 13 the Governing Board hosted a *"Forum on Faith and the Public Square: What Difference Do Churches Make?"* The Honourable Michael Ignatieff was the guest.

On May 14-15, the Governing Board delegations met with senior leaders of all political parties to build relationships, raise concerns regarding human trafficking in Canada and to urge Canada to increase its contribution in the Millennium Development Goals of the G8 nations. I joined the delegation that met with Keith Fountain, Policy

"I joined the delegation that met with Keith Fountain, Policy Director for Bev Oda, Minister of International Cooperation. We discussed aid to Africa, the Millennium Development Goals and the situation in Sri Lanka."

Director for Bev Oda, Minister of International Cooperation. We discussed aid to Africa, the Millennium Development Goals and the situation in Sri Lanka.

The next meeting of the Governing Board of the Council will be this November at the Queen of the Apostles Retreat Centre in Mississauga.

Canada is hosting the G8 Summit in 2010. The Canadian Council of Churches is spearheading the 2010 world Interfaith Leaders' summit in the G8 countries in June 2010 to bring together the world's most senior religious leaders from many traditions to challenge the leaders of G8 nations to fulfill their promise to the world's most poor and vulnerable. This summit will take place at the University of Winnipeg at the invitation of its President, the Honourable Lloyd Axworthy. D

Virginia Sharek is the Ecumenical Officer, Eparchy of Edmonton, and Vice-President National Executive UCWLC.

During his visit to Ukraine in 2001 Pope John Paul II beatified 27 martyrs of the Ukrainian Catholic Church—an unprecedented event in the Catholic Church—for their struggle in protecting the Church and its people against excesses of dictatorial regimes—both Germany’s Nazi and Russia’s Communism.

The making of Ukrainian Saints

Stalin’s attack on the Ukrainian Greek Catholic Church (UGCC) began immediately after the first occupation of western Ukraine in September 1939. This occupation was in accordance with the Soviet-Nazi Molotov-Ribbentrop Pact and lasted until June 1941. In this period, all UGCC property was confiscated, schools and hospitals were nationalized. Church publications and religious organizations were forbidden, religious educational institutions and presses were closed, the activities of religious congregations were limited, brutal atheist propaganda and mass terror and the deportation of a peaceful population began.

“It is absolutely clear that under the Bolsheviks we all felt destined for death; they did not conceal their intention to destroy, to strangle Christianity, to erase its smallest traces,” wrote Metropolitan Andrey Sheptytsky in his letter of August 30, 1941 to the nuncio Angelo Rotti. ☩

Patron of Students

Priest and martyr Father Nicholas Konrad was born on May 16, 1876 in the village of Strusiv, Ternopil Region. He finished philosophical and theological studies in Rome, where he defended his doctoral dissertation. In 1899, he was ordained to

the priesthood. He taught in a high school in Berezhany and Terebovlya. In 1929, in Lviv he founded Obnova (“Renewal”), the first Ukrainian association of Catholic students. In 1930, Metropolitan Andrey Sheptytsky invited him to teach at the Lviv Theological Academy and later appointed him to be a parish priest in the village of Stradch, near Yaniv. There, as in previous years, he showed his great diligence and responsibility, fulfilling his pastoral duties, in particular spiritual guidance for youth.

Returning from visiting a sick woman who had requested the sacrament of reconciliation, he died tragically as a martyr for the faith at the hands of the NKVD (KGB) on June 26, 1941 near Stradch,

“Doctor Konrad, a professor at the Academy, my catechist... O, he was a distinguished person. An ideal man. He was very involved with youth; he had a heart for youth—and for his people. He wanted us to be patriots, to be good and aware students. That was Father Konrad...,” said Father Mykola Markevych in an interview. ☩

*Church of the Martyrs St. John Monastery
Publishing Division, Svichado, Lviv 2004*

... And today...

Obnova continues to be a vibrant organization of Ukrainian university students in Ukraine and in Canada.

Ukrainian Catholic University students make pilgrimage to martyr’s shrine

Approximately 12 miles from Lviv, the village of Stradch has strong ties to Ukrainian identity and history, making it a popular place of pilgrimage. Rev. Mykola Konrad and choir director Volodymyr Pryima were murdered in the nearby forest on June 26, 1941, by the Bolsheviks, who were fleeing before the German invasion. These martyrs had gone to administer the sacraments to a sick woman in Stradch.

Beatified by Pope John Paul II during his trip to Ukraine in June 2001, both men have become symbols of Ukrainian faith and culture. They are what the Rev. Shchurko calls “modern martyrs.”

In addition, Stradch has a cave monastery dating back to the 11th century. It also houses a miraculous icon of the Mother of God, for which it was declared an indulgenced pilgrimage site by Pope Pius XI in the early 20th century.

As the students laughed and sang songs along the trail, the sweet melody of prayer echoed across the yellow fields and pastures. Farmers and cattle herders bowed their heads, and a man mending a roadside fence removed his cap and crossed himself. Everywhere the neighbours came out to watch and pray with the pilgrims. ☩

*From article by
Mike Rudzinski,*

*The Ukrainian Weekly
Sunday, November 30, 2008*

... More ties to Canada...

In 1942 my father Petro Bashuk, a leading member of the Organization of Ukrainian Nationalists (OUN) and organizer of Vovky and Lozove Kozatstvo, forerunners to the Ukrainian Insurgent Army (UPA) which fought Polish, Nazi and Communist forces in Ukraine until the early 1950s, escaped from the Nazi jail in Lviv and hid for a few days in the Stradch caves. The UPA courier who assisted his escape was called Oksana. She was shot later in the War by the Bolsheviks. I am named in her honour.

I found out about this piece of historic, and family lore while picking mushrooms in Stradch and then reading about my father in OUN documents. (OBH)

Little Miracles in a Wee Parish With a Big Heart

By Sylvia Lozynsky

This year St. Vladimir Parish in Red Deer, Alberta is 25! Yet it was a small miracle that our parish was established in 1986.

There were no Ukrainian Catholic churches south of Edmonton to Calgary. Red Deer, the largest city in central Alberta with a population of 90,000—some 8,000 are Ukrainians—is located midway between the two cities. Bishop Demetrius Greschuk had faith in our little group of founders and gave his blessing to establish a parish.

The Edmonton Eparchy owned an old Baptist Church and several houses next to it. We held services in this little church until it was demolished and our new church was built and opened in May 1990.

Our first priest was the newly ordained Father Mark Bayrock. He lived in Red Deer and did much to encourage parish development. Our Building Committee worked tirelessly to ensure the new church was truly distinctive, designed in the unique Hutsul style. Marianna Savaryn—just beginning an iconographer career—agreed to write our icons on a flexible schedule as she had three small children. We were delighted with our iconostasis; the icons are very beautiful.

St. Vladimir Ukrainian Catholic Church, Red Deer, Alberta

When Father Mark left in 1997 we met many of the clergy of the Eparchy as they came to serve on Sundays, but we needed the stability and guidance of a resident priest to promote and build our parish. We prayed.

In 1993 our UCWLC Branch organized a parish Christmas charity project. It provided a Ukrainian immigrant family from Bosnia with everything to celebrate *Sviata Vechera*, Ukrainian Christmas, in Canada—tree, gifts for the family members. In January 1994 the appreciative Bilyj family visited our parish to meet us.

And... ten years later one of the children, Julian Bilyj, was ordained a priest in our church. First, he served our parish on weekends, then, having completed an Education degree, came to Red Deer as our parish priest. His wife, Slavica, and children, Julia and Matthew, joined him. Wouldn't you call this a little miracle?

We were constantly struggling with the question of how to increase parish membership. Then in 2005, 125 temporary workers from Ukraine arrived in Red Deer to work at Olymel, a pork-processing plant. The UCWLC bought and gathered items to help the newcomers settle in. Some started attending the liturgies. Then we extended a helping hand on countless issues from providing ESL classes in our church hall to offering help with translation and assisting with applications for driving licences and immigration. →

UCWLC Members with Father Mark Bayrock, 1994

Now, about 30 who chose to stay in Canada permanently are in the process of bringing their families. A few families have already arrived in our parish. We are again growing! And we thank God for yet another little miracle.

Our St. Vladimir UCWLC Branch consists of 19 members. We cherish our senior life members—Molly Sagan, Olga Raffa and Pearl Decore. Though some younger women have recently joined, a core of 10 women—who know, love and appreciate one another—provides the leadership. Our members actively participate in parish events.

We are celebrating the 25th Anniversary of our parish and Praznyk with Bishop David Motiuk in the Fall of 2009. We look forward to this event with grateful and happy hearts.

We thank God for all the blessings he has bestowed upon our flourishing little parish. *✠*

*Sylvia Lozynsky is the UCWLC President,
St. Vladimir, Red Deer, Alberta*

St. Vladimir, Red Deer, UCWLC Members, 2008

NASHA DOROHA *is pleased that some new Ukrainian residents in Red Deer agreed to share some thoughts about leaving loved ones behind and coming to Canada for the first time. There is joy, sadness and a little of something familiar...*

Нова хвиля українців у Ред Дір: Дорога до себе

Анатолій і Світлана
Антоненки

ДУЖЕ ВАЖКО СКАЗАТИ взагалі, чому люди залишають свій край та йдуть до інших країн. У кожного, мабуть, своя причина, мрія і погляд на речі. Для мене і моєї сім'ї, яка мене повністю підтримує, це впевненість в майбутньому, стабільність, рівні можливості для кожної людини і, звичайно, фінансовий бік життя, який дає свободу для людини (зрозуміло, в межах закону).

Це не просте рішення — залишити обжите місце і поїхати в невідоме, особливо якщо вам за сорок. Надзвичайне випробування для подружжя, розлучення від двох до п'яти років часто негативно впливає на сімейні стосунки.

Але якщо у вас дружна сім'я і є розуміння один одного, прив'язаність, любов і підтримка — тоді можливо змінити життя, хоч це і не легко.

Нагородою буде момент зустрічі після довгої розлуки.

— *Анатолій Антоненко*

Оксана, Мар'яна і Ігор
Клим'юки

МИНУЛО ТРИ РОКИ, як я приїхав до Канади. З перших днів познайомився з багатьма людьми різних національностей. Та найбільше враження я отримав, познайомившись з українцями третього покоління у церкві св. Володимира (Red Deer, AB).

Тут я відчув доброту, щирість і піклування людей, які з перших днів старались підтримати мене в чужій країні. Вразило мене й те, як вони зуміли зберегти нашу мову та українські традиції, а які страви готують — треба тільки бачити і поспробувати! Для нас вони організували подорожі в національний заповідник — Банф, та музей (Укр. село) поблизу Едмонтона.

Зараз моя дружина і дочка поруч і я дуже радий, що з допомогою таких людей вони ніколи не будуть почувати себе чужими.

— *Ігор Клим'юк (Коломия, Red Deer)*

Катерина, Віталій і
Валерій Кравчуки

**У БАГАТЬОХ
ЛЮДЕЙ** з'яв-
ляється таке за-
питання: Чому
Ви поїхали за
кордон, у на-
шому випадку
до Канади?

Пояснити
то дуже важко,
тому що люди

є дуже різні і кожен по іншому це сприймає. Коли я відповідаю просто, що поїхали заробити гроші, щоб покращити своє матеріальне становище, тобто купити собі квартиру чи якийсь будинок, то деякі люди у відповідь мені казали, що в Україні можна їх заробити. Але скільки ми не намагалися відкласти хоч якісь гроші, того зробити так і не змогли. Я думаю, що то казали ті люди, які мали дуже гарну роботу або просто заздрили.

Наші рідні були дуже раді, що ми поїхали до Канади. Адже вони знали, що на даний час в нашій країні неможливо зібрати за одну зарплату такі гроші і купити хоч однокімнатну квартиру.

На поїздку до Канади ми чекали один рік. Коли за рік задзвонили і сказали, що відкриті вже візи і через тиждень ми відлітаємо, я була в деякому шоці. Адже на це довго чекали, взагалі-то були дуже раді, але одне було дуже важко — залишити дитину в Україні.

За тиждень часу довелося від'їжджати, зібралась велика родина, щоб нас випроводити в дорогу. Ми були здивовані, адже знала не вся наша родина, бо то було дуже скоро і деякі жили далеко. Але на моє здивування приїхали майже всі зі своїми родинами і навіть з маленькими дітками.

Було багато сліз, я не знаю, чи то від радості, чи то від болю, що довго не побачимось. Тоді ми знали, що їдемо лише на рік часу, але пізніше вияснилось, що можливо залишитись на довше, тобто подати папери на П.М.Ж. (постійне місце проживання).

Найважче було від'їжджати від домівки, від найближчих — батьків, бабусь і також дитини. Від батьків — тому, що то є найрідніші, найближчі, які тебе виховали і вивчили і дали тобі дорогу у велике життя. Дуже плакали бабусі і ми, адже всі розуміли, що вони вже і старенькі, і можуть нас більше не побачити.

От і все, з усіма попрощались, всі роз'їхались, прийшла і наша черга їхати до Києва в аеропорт

Бориспіль. Коли попросили нашого сина вийти на вулицю і нас провести, він почав дуже плакати і не захотів виходити. Ми не могли зрозуміти чому. Бо до того ми з ним багато розмовляли про те, що ми їдемо до Канади. Син взагалі то все на наш погляд розумів. Знав, що це є дуже далеко і що це на рік, а може і більше. Він задавав деякі запитання, на які ми давали багато відповідей. Як здавалось, все було добре.

Але в останню хвилину в дитині щось сколихнулось, і він певно вже не хотів нас відпускати від себе. Адже він знав, що лишається з бабусею, дідусем і своїми хресними батьком і мамою, а мами і тата не буде. І майже в останню хвилину дитина нам сказала: „Ви знаєте, що якщо батьки лишають свою дитину, то це означає, що вони її не люблять.” Коли я це почула, моє серце просто облилось кров'ю. І як було пояснити дитині, що то не є так, коли дитина мала всього 7 років. Довелося довго пояснювати, що ми це робимо заради нього. Наша дитина дуже розумна, все зрозуміла і нас відпустила. Але я не можу переказати, як то важко, і не хочу, щоб хтось відчув те саме.

Ось моя така коротка розповідь про від'їзд до Канади.

— Катерина Кравчук

*НАША ДОРОГА щиро дякує нашим
співвітчизникам, що поділилися своїми
спостереженнями, радістю та
смутом відносно прибуття до Канади.*

*Бажаємо всього добра і радіємо, що
маєте друзів у нашій українсько-канадській
громаді. Дай вам Боже щастя!*

Smile ✧ Усміхнися

Батько розповідає своєму маленькому сину історію Адама і Єви. Хлопчик питає:

— Тату, а як звали тещу Адама?

Батько:

— Не було в Адама ніякої тещі!!! Адже він жив у РАЮ!

А я що кажу?

Психіатр запросив дружину свого пацієнта.

— Пані, вашому чоловікові кепсько. Йому потрібен відпочинок і абсолютний спокій.

— А я що йому казала і кажу? Та я йому по сто раз на день це торочу ось уже цілий рік!

UCWLC National Executive Plenary Conference

Edmonton Eparchy, May 1-3, 2009

The second National UCWLC Plenary Conference was held at the St. Josaphat Ukrainian Catholic Cathedral parish hall, Edmonton, Alberta, May 1-3, 2009.

The five Eparchies represented were as follows: **Kvitka Kozak** (Constitution Chair), Eparchy of New Westminster; **Barbara Hlus** (President) and **Lidia Wasyllyn** (Const. Chair), Eparchy of Edmonton; **Geraldine Koban** (President) and **Gloria Leniuk**, HLM (Const. Chair), Eparchy of Saskatoon; **Stephanie Bilyj**, HLM (Past Pres.) and **Jean Sherman**, HLM (Const. Chair), Archeparchy of Winnipeg; **Olia Dallimore** (Vice Pres.) and **Marion Barszczyk** (Const. Chair), Eparchy of Toronto.

Attending also were 18 members of the National Executive (two Honorary Life Members), with Honorary Life Member **Lena Sloboda** as a noted presenter. President **Luba Kowalchuk** chaired the sessions and **Rev. Janko Herbut**, Spiritual Advisor, was present. **Ok-sana Bashuk Hepburn**, Editor of the UCWLC National Magazine, **NASHA DOROHA** was also invited and was present.

Sessions opened and closed with prayers and with meditations led by Spiritual Committee members, **Andrea Sagansky** and **Barbara Olynyk**.

Numerous important agenda items were covered as follows:

- Eparchial Presidents reports
- UCWLC Branch President Handbook
- Resolutions
- Membership fee review
- UCWLC Website
- Honorary Life membership
- Dissolution of Branches protocol
- Constitution
- National Congress 2010

Friday evening, all attendees were pleased to attend and very much enjoyed the Kyiv Chamber Choir Concert.

Sunday morning everyone attended the Divine Liturgy and shared a delicious Brunch with **Bishop David**.

In his greetings, Bishop David thanked the UCWLC members for their continued dedication to our Ukrainian Catholic Church.

“UCWLC continues to exercise leadership throughout the Ukrainian Catholic Church in Canada and Australia, and we (the clergy) are grateful for the leadership you provide.”

Bishop also spoke of the “Baba Power” referencing the older generations to spend quality time with their grandchildren and young people and teach them about God and the Faith and use the privilege that comes with being around them to share their personal gifts of Faith that their parents bestowed on them.

President **Luba Kowalchuk** closed the Conference with many thanks to the Executive for their fine work in organizing the sessions, to Bishop David for his presence, to Fr. Janko for his guidance and to all visiting Eparchial Executive members for taking the time to attend and bring their input for the betterment of the organization.

The Conference closed with “О спомагай нас”. **Д**

*Reported by Helen Sirman,
UCWLC National Secretary*

Heard at the Plenary

Literally, I'm taking away, with pride and enthusiasm, the beautiful UCWLC national project that will travel from sea to sea. It is an unfinished but well-defined rushnyk—ceremonial cloth—that will be embroidered by members of our Branches starting with the New Westminster Eparchy. The rushnyk's design by Nadia Cyncar is called the "Tree of Life." Together with Elsie Kawulich, they are overseeing this wonderful UCWLC project.

Also, I have hopes that the Congress in 2010 will provide ways to strengthen our Branches across Canada. The Survey regarding UCWLC membership we discussed at the National Plenary in May 2009 should be helpful.

Ann Kozak, New Westminster Eparchy

The National UCWLC President is an excellent facilitator. In a comfortable and respectful atmosphere, we made progress in bridging the gap between generational and language differences.

Gloria L. Leniuk, Constitution Chair, Eparchy of Saskatoon, President Elect, UCWLC, National Executive

Branches need leadership programs and a better understanding of "Who we are" and "What is our mission." We also need a new "Vision" to attract younger members.

Jean Sherman HLM, Winnipeg Archeparchy

I thoroughly enjoyed meeting all the wonderful members of the UCWLC, the Eparchial Presidents, Honorary Life Members and the National Executive. It is apparent that this is a group of dedicated women; their love for the Ukrainian church and community is inspiring.

However, I would have liked to have seen all the reports and articles in both Ukrainian and English. This is a standing resolution that we made that appeared not to be implemented.

Overall, it was a wonderful time.

Olia Dallimore, Toronto Eparchy

This item was sent to me by a friend who says these thoughts were written by Regina Brett, 90 years old, of The Plain Dealer, Cleveland, Ohio. She says, "To celebrate growing older, I once wrote the 45 lessons life taught me. It is the most-requested column I've ever written."

Some Golden Thoughts to Ponder

- Life isn't fair, but it's still good.
- When in doubt, just take the next small step.
- Life is too short to waste time hating anyone.
- Your job won't take care of you when you are sick. Your friends and parents will. Stay in touch.
- Pay off your credit cards every month.
- You don't have to win every argument. Agree to disagree.
- Cry with someone. It's more healing than crying alone.
- It's OK to get angry with God. He can take it.
- Save for retirement starting with your first paycheck.
- When it comes to chocolate, resistance is futile.
- Make peace with your past so it won't screw up the present.
- It's OK to let your children see you cry.
- Don't compare your life to others. You have no idea what their journey is all about.
- If a relationship has to be a secret, you shouldn't be in it.
- Everything can change in the blink of an eye. But don't worry; God never blinks.
- Take a deep breath. It calms the mind.
- Get rid of anything that isn't useful, beautiful or joyful.
- Whatever doesn't kill you, really does make you stronger.
- It's never too late to have a happy childhood. But the second one is up to you and no one else.
- When it comes to going after what you love in life, don't take 'no' for an answer.
- Burn the candles, use the nice sheets, wear the fancy lingerie. Don't save it for a special occasion. Today is special.
- Over prepare, then go with the flow.
- Be eccentric now. Don't wait for old age to wear purple.
- The most important sex organ is the brain.
- No one is in charge of your happiness but you.
- Frame every so-called disaster with these words, 'In five years, will this matter?'
- Always choose life.
- Forgive everyone, everything.
- What other people think of you is none of your business.
- Time heals almost everything. Give time, time.
- However good or bad a situation is, it will change.
- Don't take yourself so seriously. No one else does.
- Believe in miracles.
- God loves you because of who God is, not because of anything you did or didn't do.
- Don't audit life. Show up and make the most of it now.
- Growing old beats the alternative—dying young.
- Your children get only one childhood.
- All that truly matters in the end is that you loved.
- Get outside every day. Miracles are waiting everywhere.
- If we all threw our problems in a pile and saw everyone else's, we'd grab ours back.
- Envy is a waste of time. You already have all you need.
- The best is yet to come.
- No matter how you feel, get up, dress up and show up.
- Yield.
- Life isn't tied with a bow, but it's still a gift.

UCWLC is 65 years old this year. To celebrate, ND would like to offer 65 "thoughts" about it, or being a Ukrainian Catholic woman in Canada. One-liners—like those above to the Editor oksanabh@sympatico.ca would be most welcome.

ЛУКЖК має 65 літ! НАША ДОРОГА шукає 65 висловів про українців, католиків, жінок, Канаду і.т.д., які описують наше життя. Прошу надсилати до Редактора oksanabh@sympatico.ca.

Edmonton Eparchy

60TH ANNIVERSARY OF HOLY TRINITY BRANCH UCWLC, VEGREVILLE

The UCWLC Branch was started in 1948 with 50 members with two original members still active today.

The Branch was very active in fundraising and support of the parish with funeral and wedding catering, and pyrohy suppers.

The ladies upheld the cultural traditions of baking paskas, embroidering and pysanky-writing for children and adults. We also produced a video "How to make pasky."

During the centennial of Ukrainians in Canada, the UCWLC created a memorial plaque as a remembrance to all members. In 2007, the centennial of the Parish, the UCWLC gifted embroidered

Altar Cloths in blue. Presently there are 70 active members.

On January 4, 2009, the Holy Trinity UCWLC Branch, Vegreville, Alberta, held their 60th Anniversary celebrations.

Most Rev. David Motiuk, Bishop of the Ukrainian Catholic Eparchy of Edmonton celebrated the Divine Liturgy and was the special guest at the banquet.

Other special representatives were **Luba Kowalchuk**, National UCWLC President and

Barbara Hlus, UCWLC Eparchial President.

A delicious dinner was served following the Divine Liturgy.

The newly elected Branch President, **Elsie Kawulich**, presented the history of the League and wished the Branch many more successful years.

Notable special guests brought greetings and congratulations. Past Branch President, **Enid Theophile**, did a wonderful job as MC.

Elsie Kawulich, President

UCWLC 60th Anniversary in Vegreville
Elsie Kawulich, Branch President; **Luba Kowalchuk**, National President; **Very Rev. Joseph Tyrkalo**, Pastor; **Most Rev. David Motiuk**, Bishop, Ukrainian Catholic Eparchy of Edmonton; **Barbara Hlus**, Eparchial President

New altar cloths – Vegreville
Mary Ambrock, **Elsie Kawulich**, **Marion Lewitski**, **Elsie Saskiw**

HOLY TRINITY PARISH, RECEIVES NEW ALTAR CLOTHS, VEGREVILLE

Four members of the Cultural Committee of the Holy Trinity UCWLC embroidered blue Altar Cloths.

This was a gift from the UCWLC Branch for the 100th Anniversary of the Parish.

The Cultural Committee ladies that did the beautiful embroidery were **Mary Ambrock**, **Elsie Kawulich**, **Marion Lewitski** and **Elsie Saskiw**.

Elsie Kawulich, President

WE'RE 60!

St. Basil the Great Branch UCWLC in Edmonton highlighted two anniversaries on League Day in May: the 60th anniversary of the Branch as well as the 60th anniversary of **Sr. Petronella Dybka**, SSMI.

The celebration began with a procession led by the Crucifix and Branch flag. The past presidents, the Sisters, and UCWLC members followed carrying lit candles to the front pews. The church was decorated with the Icon of the Mother of Pochaiv surrounded with pink roses. **Bishop Paul Chomnycky**, OSBM of Stamford, Connecticut, one of our past UCWLC Spiritual Advisors, celebrated Divine Liturgy, assisted by **Fr. Ireneus Prystajewsky**, OSBM and **Fr. Methodio Techy**, OSBM with responses by the church choir under the direction of **Elizabeth Lesoway Anderson**. Bishop Paul delivered the homily paying special tribute to the members of the UCWLC for their leadership and accomplishments.

Following the Liturgy, a Communion Breakfast was held at the Cultural Centre. Joining the 102 members and guests were Bishop Paul, OSBM, Fr. Methodio, OSBM, Brothers from the Basilian House of Studies, **Sr. Esther Kurylo**, SSMI, our Spiritual Advisor, Sr. Petronella Dybka, SSMI, Eparchial President **Barbara Hlus**, Centralia President **Olga Hlus**, and Eparchial Youth President **Namisha Hlus**. Barbara Hlus brought greetings to our Branch on behalf of the Eparchy.

Elaine Wasylycia, on behalf of the UCWLC, congratulated Sr. Petronella on her 60th anniversary with the Sister Servants of Mary Immaculate and 40 years of service to St. Basil's Sadochok Program. Sister was presented with an honorarium, flowers, and an album compiled by past families of the Sadochok Program.

Angeline Stelmach introduced Bishop Paul who spoke on changes in our modern world. He used the concept of an analog clock to show how it puts time in a relationship connecting the present moment to the past and future. Religious beliefs reflect this analog vision of reality. "We understand where we are in life by reflecting where we've been, where we're going, and in relationship with whom." How we spend our life on earth matters; it's love which unites us.

In June the Branch celebrated again with Moleben celebrated by **Fr. Gregory Faryna** President **Krystyna Sendziak** welcomed all, especially guests bringing greetings: National Vice-President **Virginia Sharek**, Eparchial President **Barbara Hlus**, and Sr. Esther Kurylo, SSMI. Guest speaker **Lena Sloboda** provided the history and importance of the UCWLC to parishes. The national level in 1944 had base roots stemming back to the coming of the earliest settlers. St. Basil Branch began with 15 members in May 1948. Current membership is around 130.

UCWLC service pins were presented to nine recipients for 25, 30 and 40 years of service and a rose to two ladies for 55 years of service.

Phyllis Kubitowich

Saskatoon Eparchy

"YEARS OF SERVICE" EVENING TO HONOUR DEDICATION AND KICK-OFF MEMBERSHIP DRIVE

At the UCWLC, St. Mary's Ukrainian Catholic Church, Yorkton members arrived at the meeting with a potluck supper dish and a guest—a former volunteer at our functions (to say "thank you") or potential future member.

Guest speaker **Geraldine Koban**, Eparchial President, Eparchy of Saskatoon, and member of our Branch gave a very enlightening talk "Living our Faith in the UCWLC."

Gwen Bilyk

Years of Service Award Pins presented to

- 60 Sophia (Susan) Pisiak
- 40 Anne Dobko, Evelyn Kardynal, Eunice Mathuik, Nettie Sakundiak, Mary Yakiwchuk, Edna Mazur
- 30 Mary Zahayko, Julia Wlock, Stella Tratch, Olga W. Stupak, Olga J. Stupak, Sophie Rodych, Adeline Pacholka, Matilda Oscienny, Verna Moroz, Verna Kozie, Sophie Madarash
- 25 Alice Hood, Anne Musey, Mary Popowich, Francis Shufliata, Mabel Zawada
- 20 Sandra German
- 15 Marcia Tkatchuk
- 10 Shirley Cholodniuk, Joyce Martyniuk

Congratulations! You are the reason we are able to carry on the good work that we do—supporting our Church, youth, and charitable organizations here and in Ukraine. Дякуємо!

*Friendship is like wine:
it gets better as it grows older...*

FIRST HOLY COMMUNION SUNDAY, ST. ATHANASIUS PARISH, REGINA IN APRIL

Josie Vantour, President, presented UCWLC gifts to the happy recipients Austin Fink, Chantel Sullivan and Payton Robertson.

Торонтонська Епархія

ОКРУЖНІ НАРАДИ

В суботу 14-го березня, чудового сонячного дня, відбулися чергові Окружні Народи ЛУКЖК Торонтонської Епархії у південно-західній частині Онтаріо. Гостили нас усіх дуже тепло і привітно у відділі ЛУКЖК при

церкві Преображення Г.Н.І.Х в Кіченер, Онтаріо. Народи почалися Св. Літургією, яку відправив о. Володимир Янішевський, парох і духовний дорадник відділу, за участю учасниць і всіх членкинь ЛУКЖК. На нарадах було 35 членок, які репрезентували 11 відділів, а також 9 членкинь Епархіяльної Управи.

Народи вела голова Епархіяльної Управи **Марта Хомин**,

Окружні наради

В першому ряді: Михайлина Беннет, Христина Татарська, Оля Далімор, Розалія Кузмюк, Марта Хомин, Маруся Ошукана, Марія Оля Сабат, Христя Базилевич, Стефанія Нижник, добр. Маруся Барщик

яка подала інформації про наступний Епархіяльний З'їзд ЛУКЖК в жовтні 2009 р. в Торонто та Крайовий Конгрес ЛУКЖК в липні 2010 р. в Едмонтоні, про відзначення 65-тої річниці ЛУКЖК. Заступниця голови Христя Татарська представила проект Епархіяльної Управи для підтримки Католицької Школи св. Софії у Львові.

Добродійка Маруся Барщик пояснила про запитник із резолюції Крайового Конгресу 2007 р. про скріплення відділів. Учасниці обговорили запитник і тему "Чому вони вступили в ряди ЛУКЖК", а також про практичні справи, які турбують відділи.

Велика подяка голові відділу пані Марусі Ошукані та всім членкиням відділу за щедрю гостинність!

добр. Таня Чолій, ст. Катерінз, Онтаріо

Проекти доброго діла по відділах ЛУКЖК

- св. о. Миколая, Торонто висилає парафіям Східних Земель України релігійну літературу
- свв. Кирила і Методія, Ст. Катерінз збирає дитячий одяг для жінок, які мають непередбачену вагітність
- Кіченер, допомога у зведенні пам'ятника українським піонерам
- Катедра св. свящ. Йосафата, Торонто влаштовує сніданки та розмови на духовні теми для парафіян

ДЕНЬ ЛУКЖК ПРИ УКРАЇНСЬКОМУ КАТОЛИЦЬКОМУ СОБОРІ УСПЕННЯ ПРЕСВЯТОЇ БОГОРОДИЦІ, ТОРОНТО

Традиційно в день ЛУКЖК члени ЛУКЖК займають лавки в церкві, призначені для них, щоб спільно, як одна родина, помолитися Богу за всі ласки, які Відділ одержав під час року. Відділ закінчує робочий рік товариською зустріччю в ресторані. Інколи в цей день ми маємо гостей/доповідачів. Голова Відділу **Ганя Мартинів**, довідавшись, що головний редактор журналу «Наша Дорога» буде в Торонто, запросила її до нас, щоб разом відсвяткувати День ЛУКЖК.

Редактор **Оксана Башук Гепбурн** — енергійна жінка та добре обізнана з політикою в Оттаві — подякувала за запрошення. Відтак, відразу сказала нам дві важливі політичні новини, які зробили цей день незабутнім для нас.

День ЛУКЖК при Соборі Успення Пресвятої Богородиці
**Оля Далімор, Марта Хомин, Оксана Башук Гепбурн,
Ганя Мартинів (голова відділу),
Зеня Симанів, Стефанія Пінчак.**

Перша вістка була, що канадський уряд дав відшкодування українцям за незаконне інтернування українців під час I-ої Світової війни, а друга, що канадський уряд офіційно визнав Голодомор як Геноцид.

Автор законопроекту є член Парламенту з Манітоби, член Консервативної партії **Джеймс Бежан**. Довга наполеглива праця багатьох людей нарешті завершилася успіхом.

Після декількох питань, Редактор дуже заохочувала присутніх

стати в лави політично-активних українців. На її думку, це єдиний та найбільш ефективний спосіб, щоб вибороти права для загального добра. В дружній атмосфері час летить! На жаль, ресторан, який був відкритий виключно для нас, закривався. З великим задоволенням члени нашого відділу ЛУКЖК верталися додому. Не лише наш Відділ мав плідний рік, а ціла українська спільнота!

*Дарія Соханівська, україномовна
секретарка, Відділ Успення
Пресвятої Богородиці*

НАША ДОРОГА ✧ NASHA DOROHA – Subscription Form

1 year/pik \$20 2 years/роки \$40 (or equivalent in international funds plus \$10 postage)

Ось мій список. Here's my list. I understand each friend will receive a card announcing the gift subscription.

I've enclosed \$ _____ for _____ gifts at \$20 each (\$25 US for USA and overseas*).

MY NAME

Name _____

Address _____

City _____ Prov. _____ Postal Code _____

Gift #1

Name _____

Address _____

City _____ Prov. _____ Postal Code _____

Gift #2

Name _____

Address _____

City _____ Prov. _____ Postal Code _____

**Mail cheques payable to
Publishing, NASHA DOROHA
110 Toronto Street
Regina, SK S4R 1L7**

**Enrich the women
in your life with a
ND subscription!**

* to be paid as American Money Order or Foreign Draft in Canadian Funds

Вічна пам'ять

Прийдіть, браття, попрощаймося з померлою, і подякуємо Богові, вона бо відійшла від рідні своєї і до гробу спішить. Вже не журиться про суєту світу і про многострасне тіло.

Come, Brothers and Sisters, let us bid a last farewell to her who has passed away, and also let us thank God. She is leaving her relatives and is hastening to the grave.

No longer is she concerned about the vanity of the world and her human passions.

Where are her relatives and friends? Behold we are parting now.

Let us pray to the Lord for her repose.

Eternal Peace

† Olga Turchenek

9.III.1922–11.I.2009

Born in Alvena, Saskatchewan, Olga married Joseph Turchenek in 1944. Olga enjoyed reading, sewing, knitting, crocheting and gardening and, above all, preparing Ukrainian Easter and Christmas cuisine. Olga was an active member of St. Basil the Great Parish in Regina and served on the executive of St. Basil's Seniors' Group. She was a member of the UCWLC for 29 years and served on the executive there as well.

† Andriana Sophia "Ada" Ficzyz

16.XII.1948–15.II.2009

Born in Dauphin, Manitoba, Ada moved to Regina in 1957. Ada led a challenging life and spent more than 25 years at the Saskatchewan Abilities Council. She was an honest, kind, loyal and caring soul who loved all and was loved by all. Ada was a member of St. Basil the Great UCWLC Branch in Regina for 20 years, visiting the sick and helping in many other projects of the UCWLC.

† Victoria (Swerhun) Todoschuk

11.VII.1926–31.X.2008

Victoria was a founding and active member of St. Josaphat UCWLC Branch in Kamsack, Saskatchewan.

*Жий просто
Люби сердечно
Говори щедро
А решта залиши Богу!*
*Live simply
Love generously
Care deeply
Speak kindly
Leave the rest to God.*

*With thanks to Helen Sirman,
переклала ОБГ*

www.ucwlc.ca

►►► УВАГА!

Соціологічні опити показують, що діти, які виростають в родинних і громадських колах, краще укорінюються в ширшій спільноті.

В Канаді нашу та інші громади відносно цієї важливої справи охороняє принаймні до якоїсь міри право багатокультурності. Недавно обидві політичні партії заговорили про потреби нахилу до канадських офіційних мов.

Якщо українці хочуть, щоб їхні діти говорили по-українськи, нехай платять – таке було ставлення Джейсон Кенні, між іншим, Міністра з питань багатокультурності.

Які позиції щодо цього зайняли наші установи? Яку позицію має зайняти ЛУКЖК?

Two Wolves

One evening an old Kozak told his grandson about an internal battle.

“My son, the battle is between two ‘wolves’ inside us all. One is Evil—anger, envy, jealousy, sorrow, regret, greed, arrogance, self-pity, guilt, resentment, inferiority, lies, false pride, superiority, and ego.

“The other is Good. It is joy, peace, love, hope, serenity, humility, kindness, benevolence, empathy, generosity, truth, compassion and faith.”

The grandson thought for a minute then asked, “Which wolf wins?”

The old Kozak replied, “The one you feed.”

An Obituary for Common Sense

Today we mourn the passing of a beloved old friend, ‘Common Sense’, who has been with us for many years. No one knows for sure how old he was, since his birth records were long ago lost in bureaucratic red tape.

He will be remembered as having cultivated such valuable lessons as: knowing when to come in out of the rain; why the early bird gets the worm; life isn’t always fair; and, maybe it was my fault. Common Sense lived by simple, sound financial policies (don’t spend more than you can earn) and reliable strategies (adults, not children, are in charge).

His health began to deteriorate rapidly when well-intentioned but overbearing regulations were set in place. Reports of a six-year-old boy charged with sexual harassment for kissing a classmate; teens suspended from school for using mouthwash after lunch; and a teacher fired for reprimanding an unruly student, only worsened his condition.

Common Sense lost ground when parents attacked teachers for doing the job that they themselves had failed to do in disciplining their unruly children. It declined even further when schools were required to get parental consent to administer sun lotion or an Aspirin to a student, but could not inform parents when a student became pregnant and wanted to have an abortion.

Common Sense lost the will to live as the churches became businesses and criminals received better treatment than their victims. Common Sense took a beating when you couldn’t defend yourself from a burglar in your own home and the burglar could sue you for assault.

Common Sense finally gave up the will to live after a woman failed to realize that a steaming cup of coffee was hot. She spilled a little in her lap and was promptly awarded a huge settlement...

Common Sense was preceded in death by his parents, Truth and Trust, his wife, Discretion, his daughter, Responsibility, and his son, Reason.

He is survived by his four stepbrothers: I Know My Rights; I Want It Now; Someone Else Is To Blame; and, I’m A Victim.

Not many attended his funeral because so few realized he was gone. D

Printed in The London Times. From the Internet.

When secrets are dangerous

Prying Parent Has No Apologies

Betsy Hart

There is no privacy in my house for kids.

I'm obviously not talking about physical privacy when bathing, dressing and so on. I mean when it comes to how they, well, operate. The default position in my home is one of openness. This doesn't mean I always do, or need to know what they are up to or what they talk about with their friends. It does mean I have the right to know. Why? Because a private, "secret" world, by definition, outside the circle of safety that the family affords, can be a dangerous one to a child.

Tara Parker-Pope wrote in The New York Times about the "One-Eyed Invader in the Bedroom." She writes: "By some estimates, half of American children have a television in their bedroom; one study of third-graders put the number at 70 per cent. "One of

the most obvious consequences is that the child will simply end up watching far more television—and many parents won't even know."

When parents don't "know" something about their kids, when the default position in a home is one of "respecting a child's privacy," the kids are at risk.

When children deal on their own with their experiences of pain, heartache, anger and even happiness, when they get into the habit of responding to these things without the wise guidance of their parents, they are left to navigate too much on their own. It's too easy to get lost.

I don't intend to monitor my children at every turn. I don't want to. I do want to adopt the default position of each child's life being understood, by both of us, as best being an open book. And for each to understand that a parent is pos-

В нашій спільноті дітям дозволяється багато. Коли ідеться про їхні секрети, автор радить втручатися. А чому? Прочитайте.

itioned more than anyone else to help the child understand.

Is this going to solve all the problems, secrets and defiance regarding my kids? Of course not. But the goal is for my children to see what is normative and wholesome, as opposed to secret and so more dangerous.

For starters, that means that I have to be willing to really listen to my kids, to ask lots of questions (as I've done from their earliest ages), questions to which "yes/no/I don't know" are *not* acceptable answers, and to be willing to hear—once again—that the lack of a "right to privacy" is *so unfair*.

In fact, that's when I remind them, and myself, that my job is to care far more about whether my kids like me when they are 30 than when they are 13.

I see no reason to be secretive about that. *Д*

SCRIPPS HOWARD NEWS SERVICE

Leading Causes of Death in Children

By age group, worldwide, in 2004.

Rank	Younger than 1 year old	1 to 4 years old	5 to 9 years old	10 to 14 years old	15 to 19 years old
1	Death in childbirth	Pneumonia	Pneumonia	Pneumonia	Road/traffic
2	Diarrhea	Diarrhea	Road/traffic injuries	Road/traffic injuries	Suicide
3	Pneumonia	Measles	Malaria	Drowning	Violence
4	Malaria	Malaria	Diarrhea	Malaria	Pneumonia
5	Birth defects	HIV/AIDS	Meningitis	Meningitis	Drowning
6	Whooping cough	Birth defects	Drowning	HIV/AIDS	Tuberculosis
7	HIV/AIDS	Malnutrition	Malnutrition	Tuberculosis	Fire-related
8	Tetanus	Drowning	Measles	Diarrhea	HIV/AIDS
9	Meningitis	Road/traffic injuries	Tuberculosis	Malnutrition	Leukemia
10	Measles	Meningitis	HIV/AIDS	Suicide	Meningitis

Source: "World Report on Child Injury Prevention" by the World Health Organization and Unicef

The Winning Application Letter

August 29, 2008

The Vera Buczynsky Ukrainian Studies Scholarship Committee
3457 Hillview Crescent
Edmonton AB T6L 2C9

**Edmonton's Daniella Murynka
is the winner of the \$500
Vera Buczynsky Ukrainian
Studies Scholarship for 2009**

Dear Mrs. Barbara Olynyk,

In 2004 I was asked by the Ukrainian Catholic Women's League of Canada to speak at their Annual Fall Tea on "Celebrating Our Ukrainian Roots"—how we, as Ukrainian-Canadians, could "keep our culture alive" and why this was important [see ND Winter 2006]. It was at this point in my life, while preparing for that lecture and considering where I would be attending university, during which I first began to seriously consider the complicated dynamic of a "hyphenated" cultural label.

Growing up in the Ukrainian-Canadian diaspora lends itself to a very complicated identity. On one hand, when asked about my last name, my response is always a quick, "I'm Ukrainian." On the other hand, while travelling in Ukraine I was a proud Canadian—complete with a Canadian disdain for the prevalence of poverty and corruption. I think it was because I had trouble reconciling these two worlds that my talk for the UCWLC glorified the easily transferable aspects of culture—language, dance, food—that so colourfully define Ukrainian-Canadianism, but failed to discuss the important difference between Ukrainian-Ukrainians, and the culture we call "Ukrainian" here in Canada.

What I wish I had asked, while standing at that podium, is this question: for *whom* do we "keep our culture alive?" If it is in fact, as many have argued, done in memory of the Ukrainian pioneers who made our lives possible today, then perhaps it would be enough to focus on the "traditional" aspects of culture. However, if we keep our culture alive for ourselves, simply because we believe Ukrainians and Ukrainian-Canadians are a people with something valuable to offer the world, then I would argue that not enough attention has been given to contemporary Ukrainianism and its ongoing evolution.

It is for this reason that I am currently pursuing a degree in Comparative Literature at the University of Alberta, with a specialization in Ukrainian. It is my desire to translate contemporary Ukrainian literature into English so that Ukrainian-Canadians without sophisticated language skills can celebrate the exciting developments in the Ukrainian literary scene, and enjoy the freedom that Ukrainian writers now have in their work. I firmly believe that Ukrainian-Canadians—particularly those who do not speak the language—need to widen the scope of their appreciation to include the efforts being made by Ukrainians in Ukraine *today*, and not only those made by Ukrainians in the last century.

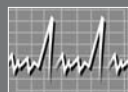
At the University of Alberta, I am extremely indebted to Dr. Iryna Sywenky for her work with me in translation and literary critical theory. It is because of her efforts that I was able to begin translating my grandfather's, Dan Mur's, poetry into English, with a degree of sensitivity to the difficulties of translation. I plan to translate his *houvre* into English in graduate school. I am also grateful to Dr. Oleh Ilnytzkyj, who opened my eyes to the literary history, and current literary culture, of Ukraine. I believe that my future lies in the marriage of these two loves: literature and translation.

With this in mind I recently applied for and was fortunate enough to be awarded a Study Abroad Tuition Award to spend the winter semester of 2009 at the Ivan Franko National University of Lviv. Through total immersion in contemporary Ukrainian and culture, I hope to better acquaint myself with the nuances and subtleties of the language. Particularly challenging for me in my work with contemporary Ukrainian poets and novelists has been my struggle to understand and interpret Russian and English influences on Ukrainian—an element which is difficult to observe in the Canadian diaspora.

I sincerely hope that when considering my application for this scholarship, the personal and academic aspirations outlined above adequately illustrate my commitment to supporting the evolution of and within Ukrainian culture—both in Ukraine and Canada. My motivation for applying is rooted in sincerity and appreciation; I firmly believe that one of the suffering connections between Canada and Ukraine is literature, and that through sensitive and learned translation, Ukrainian-Canadians can have access to the wealth of literary genius currently developing in Ukraine.

With the breakdown of communication comes stagnation; my goal is to facilitate meaningful dialogue between Ukrainians and Ukrainian-Canadians—with an emphasis on rejuvenating contemporary Ukrainian literary and dramatic art in Canada. "Keeping our culture alive" does not mean only passing on tradition, but also celebrating progress. I am confident that my application will be reviewed in light of that perspective.

Warmest regards,
Daniella Murynka

ДО РЕЧІ

Німецький психіатр Ганс Глатцель науково довів, що агресивність і злість прискорюють проходження їжі через шлунок, а страх і депресивні думки уповільнюють травлення завдяки спазму. Проблеми зі шлунком — через паніку та гнів. На виразку шлунка найчастіше хворіють гіпер-відповідальні люди, котрі беруть на себе надто багато, але не бачать реальної віддачі від своїх старань. А ось імпульсивні любителі гострих відчуттів можуть заробити виразку дванадцятипалої кишки. Люди, зовні спокійні, але внутрішньо напружені і невпевнені в собі, страждають на запори. У дітей вони часто є проявом реакції протесту.

До захворювань серця схильні два цілком різні типи людей. На думку професора психіатрії М. Виноградова, найбільший ризик несподіваного інфаркту — в агресивних осіб із диктаторськими рисами. Надмірна жорстокість часто поєднується в них із сентиментальністю. Вони орієнтовані на кар'єру, щоб досягти мети, не шкодують ні себе, ні інших. Бувають жорстокими до близьких, але самі страждають від незрозуміння й часто самотні. Вони вразливі і дуже залежать від думки інших. До того ж люди цього психотипу абсолютно не вміють розслаблятися.

Проте серцеві недуги не минають і тих, хто надто близько до серця бере свої та чужі проблеми. Це тип людей добрих,

але слабких і бездіяльних. У них немає чіткої життєвої позиції, вони співчують усьому світу, але не намагаються щось змінити.

Неважко пояснити і тісний взаємозв'язок між емоційним тлом і тиском. У будь-якій стресовій ситуації відбувається потужний викид адреналіну. Цей гормон навіть у здорових людей підвищує кров'яний тиск, щоб забезпечити надходження крові до всіх м'язів. Це універсальна захисна реакція організму у відповідь на стрес — привести всі системи у стан бойової готовності. Тиск підвищується внаслідок посилення роботи серця та спазмів судин. Гіпертоніками стають люди різних типів, але в них є спільні риси — тривожність, хвилювання і бурхлива реакція на стреси.

Бронхолегеневі проблеми характерні для тонких і нерішучих натур. Вони постійно сумніваються у правильності своїх

вчинків, скрупульозно перетравлюють розмови та обставини. Схильні до самокопання, такі люди нечасто відкрито йдуть на конфлікти, але якщо таке трапляється, то потім довго не знаходять собі місця. Вони зовні доброзичливі, але душа їхня — таємниця навіть для рідних. Ці нервові і примхливі натури не вміють знімати стрес, заганяють його глибоко в себе, що й провокує напади задишки і ядухи.

А ось до захворювань нирок схильні люди логічного складу розуму, лідери за натурою. Розум у них панує над емоціями і часто їх сковує. Німецький фахівець з психосоматики Вальтер Пельдінгер пояснює виникнення каменів і застійних явищ у нирках тим, що людина «гасить» у собі емоції, не даючи вийти назовні ні радощам, ні гніву. Такий тип людей схильний і до хронічного головного болю та мігрені. **Д**

Дзеркало тижня, № 35, 2007 р., Київ

Ділова жінка, або 10 відмінностей від ділового чоловіка

Діловою жінкою називається жінка, яка перебуває на керівній посаді. Конкурс для жінок більший, критерії вищі, вимоги — жорсткіші. А саме:

- якщо чоловік любить поговорити — він товариський, якщо поговорити любить жінка — «усі жінки балакучі»
- якщо чоловік модно і зі смаком одягнений — він стежить за собою, якщо жінка добре і зі смаком одягнена — «усі жінки — рабині моди»
- якщо начальник заграє зі своїми підлеглими-жінками, з цього можуть покепкувати, для жінки-начальника така поведінка — строго небезпечна

Фонд НАШОЇ ДОРОГИ ✧ NASHA DOROHA Fund

Patrice Detz, Regina, SK.....	\$50.00
Luba Kowalchuk, Edmonton, AB.....	50.00
Ann K. Kozak, North Vancouver, BC.....	50.00
Margaret Ratushny, Kamsack, SK.....	35.00

UCWLC Branches

Holy Protection Branch, Thunder Bay, ON.....	\$1,000.00
St. Basil's Branch, Regina, SK.....	110.00
Holy Eucharist Branch, Toronto, ON.....	100.00
Holy Family Branch, Winnipeg, MB.....	75.00
St. Demetrius Branch, Etobicoke, ON.....	75.00
Holy Resurrection Branch, Dauphin, MB.....	50.00

*Щира подяка усім.
Thank you to all donors.*

EXCELLENT!

Ukraine's history in 5 parts IN UNDER 50 MINUTES

*based on the book by former president of Ukraine,
Leonid Kuchma titled 'Ukraina is not Russia'*

Part 1: Ukraine – The Birth of a Nation. Ukraine or Little Russia? (1/5)

www.youtube.com/watch?v=olVe2TLhOd0

Part 2: Ukraine – The Birth of a Nation. Ukraine or Little Russia? (2/5)

www.youtube.com/watch?v=vTRTtw0INyU

Part 3: Ukraine – The Birth of a Nation. Ukraine or Little Russia? (3/5)

www.youtube.com/watch?v=WC0WLd3KDQA

Part 4: Ukraine – The Birth of a Nation. Ukraine or Little Russia? (4/5)

www.youtube.com/watch?v=aFWcPSQmM1w

Part 5: Ukraine – The Birth of a Nation. Ukraine or Little Russia? (5/5)

www.youtube.com/watch?v=pTk-x52LdbM

ND was unable to obtain information on the next five videos—
this was received. Perhaps someone might be able to assist.

www.youtube.com/watch?v=E3ti3x5Y-dg&feature=related

With thanks to Roman Kachmar and Vicki Karpiak

MY 5 BEST in Ukraine

Travel writer Andrew Evans, Ukraine Brandt Travel Guide, offers the following places for your not-to-be-missed list when travelling there this summer.

► **ODESA** – exciting, raw, fast-paced city. Culturally sophisticated and undiscovered.

► **LVIV** – Lychakivskyi Tsvyntar (Cemetery) defines western Ukraine's history, culture and glory as well as the sad periods. Fabulous pieces of sculpture.

► **UKRAINIAN VILLAGES** – unique and full of personality. Find yourself a place to sit and see how the world turns in these delightful places of people and geese.

► **DNIPRO RIVER** – the Khortytsia Island outside of Zaporizhia dominated by nature embodies the history of Ukraine's Cossack era and contrasts with the bustling, noisy, industrial city nearby.

► **SEVASTOPOL** – another contrasting part of Ukraine. Surprising Asian white buildings, warmth, palms and sea. And politics at the navy base.

OBH

*Досконала любов приходить
з онуками...*

JENNIFER HEPBURN

Останнє слово ... last word

"In three words I can sum up what I have learned about life. It goes on." — Robert Frost

Yes indeed. No matter what, it goes on and thank you, Lord, for that.

In reviewing this issue I notice how much of what we're covering here is a repeat of history, be it personal, organizational, or national. Our own lives are repeated in our children's; the new immigrants face the unknown. Some issues of the League and our community have been with us for some 65 years! And both in Canada and Ukraine the matter of leadership, control over the hearts and minds, the economy goes on and on. Sometimes we're up, sometimes not quite, but as long as we live, issues will continue.

In our Special Section ND explores Ukraine's history by looking a little closer at two great men on their anniversaries: Hetman Mazepa's battle at Poltava; and the birth of Mykola Hohol, better known as Nikolai Gogol, the man who gave world literature *The Inspector General*, *The Overcoat*, among many other mind-changing literary pieces.

Why do this? Because knowing where we come from, what we're about, what influences our world view, and where we are at is critical to our well-being. Also significant is the fact that there are those determined to undermine our foundation—indeed, take it away. If we know who we are, we won't disappear! We will have the knowledge to fight for our existence, be it in our personal lives, our community and throughout the world.

ND would love to hear your thoughts on this important matter.

On another subject, it was good to attend the Plenary in Edmonton. The western hospitality was wonderful! And it was good to discuss matters that are meaningful to us: growth, need for leadership training, the value younger executives bring to the League as experienced in the Edmonton Eparchy, the Rushnyk Project, the congress next year—just to name a few.

MYRON PARZEI

Найпершою мірою НД вітає Глорію Ленюк — ново-призначену крайову голову ЛУКЖК на наступну каденцію — і бажає міцного здоров'я і багато успіхів.

Також браво! — для Джейн Палюк за її згоду бути другим кандидатом на головування поряд з пані Ленюк. Вперше в історії Ліги на провідну позицію були дві кандидатки. Це вказує позитивно на якісну характеристику членів, які готові очолювати провід, а також зрілість організації, якій вже 65 літ!

Повоєнне життя в Канаді, з приїздом великої нової імміграції, вимагало нових структур. Ліга, між іншими, брала провід, відповідаючи цим новим потребам. Але світ змінився. Міняються потреби і ми шукаємо інших доріг. 1944 р. — це не 2009 р.!

Крайова Голова Ліги Люба Ковальчик каже, що буде рада, якщо на Конгрес в 2010 р. прибуде 500 членів, щоб вирішити саме такі нові напрями. Також надходять епархіальні з'їзди — нагоди і там підготувати справи до Конгресу.

У цьому числі НД присвячує увагу Гетьманові Мазепі і Миколі Гоголю, тому що є сили, які хочуть або забрати їх від нас або обчорнути; або одно і друге — а вони за великі і за важливі в нашій історії та формуванні нашого світогляду, що на це дозволили.

Дуже цікаво було прочитати про "маленькі чуда" в Ред Дір. Як складаються життєві долі... Вітаємо наших нових українців в Канаді! З розумінням читаємо про їхні надії, радість, і в той самий час сумуємо за своїм та за своїми. Це переживання кожної імміграції. Як добре, що є на місці свої люди, які допомагають і втішають. Дай вам Боже щастя!

Радіймо літові, повному плодів і відпочинку. Відпочиваймо і готуймося до нового руху восени.

Have a fine, warm summer.

Вистава квітів у Києві, травень 2009 р.

Flower show in Kyiv, May 2009

Івана Купала — давньослов'янське свято літнього сонцестояння. Відзначалося 24 червня за ст.ст. у період підготовки до збору врожаю. Первісно Купалою, очевидно, називали ляльку або опудало, яких купали-топили у воді, заривали у землю, спалювали. Назва ж «Івана Купала» походить від народного наймення Іоана Хрестителя, вшануванням якого православна церква намагалася подолати дохристиянські традиції.

Купала відзначала переважно молодь у купальську (іванівську) ніч. Свято поєднувало елементи культу Сонця, аграрної магії, очисних та еротичних обрядів. Напередодні парубки розкладали великі купи хмизу на пагорбах, берегах річок, озер тощо. Запалити ці купальські вогні доручали дідам, які повинні були до вечірньої зорі добути примітивним способом новий вогонь. Вірили, що, стрибаючи через багаття, можна позбутися хвороб, злих чарів, безплідності. Виходячи з того, вдалим чи невдалим виявився стрибок через вогонь, дівчата й парубки ворожили про своє майбутнє, ранній чи пізній шлюб. Важливу роль у купальських обрядах відігравали колесо як символ Сонця та вода.

Ivana Kupala is antiquity's summer feast marking the longest night of the year. As Christianity came to Ukraine such observances were transposed to holy days, in this case St. John The Baptist Feast. In ancient times, the celebrations on this day emphasized key elements of life: water, earth and fire. Events like making and sailing flower wreaths and jumping over fires were commonplace and used to interpret health, happiness, well-being.

The young, who typically participated in such ancient events, looked for signs of love and marriage: the most “promising”—the coming together of ‘his’ and ‘her’ flower rings in the water. (ОВН)

*Гей на Івана, гей на Купала, гей!
Красна дівчина долі шукала, гей!
Долі шукала, віночок вила, гей!
На бистру воду його пустила, гей!
Пливи віночку із барвіночку, гей!
Пливи до нього, до миленького, гей!*

Комахи, які світяться вночі, називаються свято-іванівські вогники.
In Ukraine, junebugs, or fireflies, are called St. John's Little Fires.